

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) v sprejema upravnistvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 117.

V Ljubljani, v sredo 22. maja 1895.

Letnik XXIII.

Državni zbor.

Na Dunaju, 21. maja.

V ponedeljek je državni zbor nadaljeval razpravo o davčni reformi. Posl. Abrahamovič je pri § 202. nasvetoval dostavek: „Duhovniki, ki dobivajo kongruo, morajo napovedati štolnino in mašne stipendije, ki se v smislu § 3., zakona z dne 19. aprila 1885 vštavajo v kongruo, in sicer v znesku, katerega je v zadnji napovedbi odobrilo politično deželno oblastvo. Drugi dohodki iz ustanovljenih maš se morajo napovedati po resničnem dohodku.“ Ta dostavek je obveljal, kakor tudi od istega poslanca pri § 206. nasvetovana določba: „Pri cenitvi dohodkov duhovniških velja izrek politične deželne oblasti v sporazumu z višjo cerkveno oblastjo.“ Ta določba dovoljuje nižjim duhovnikom sicer malo, pa pravično olajšavo.

Posl. Robič naglašja, da bodo veleposestniki na podlagi knjigovodstva lahko napovedali svoje dohodke, toda malim posestnikom je to nemogoče in zato naj bi bili oproščeni osebne dohodarine. Popolnem nemogoče pa je, da bi srednji posestniki, ki večinoma doma porabijo svoje pridelke, mogli natančno napovedati svoje dohodke. Po pruskem zakonu mora posestnik sam naznaniti svoje dohodke, če ti znašajo najmanj 3000 mark, zato nasvetuje pri § 204. premembo, da nastopi dolžnost napovedbe za osebno dohodarino pri dohodku 1500 gld. in ne pri 1000 gld.

Posl. Rogl omeni, da vsi nasveti v prid večjih podjetij navadno obveljajo, le poljedelci niso tako srečni. Zato nasvetuje, da se posestnikom, katerih čisti dohodek ne presega 1000 gld., računa osebna dohodarina od čistega katastralnega dohodka. Konečno Rogl ugovarja trditvam, da je pravi dohodek zemljišč dvakrat ali trikrat večji ko čisti katastralni dohodek. Ko bi bilo to res, bil bi vsak kmet gospod.

Vladni zastopnik pobija oba predloga, češ, da se bode itak vsakemu davkoplačevalcu, ki ima le od zemljišč svoje dohodke, pri odmerjenju osebne dohodarine odštelo 250 gld. Tako bi se Robičev predlog ne strinjal z načeli pravičnega obdačenja, ker v svoti od 1000 do 1500 gld. so gotovo tudi drugi

dohodki, in ne samo od zemljišč. Oba predloga sta bila odklonjena.

Dr. Fort obžaluje, da se mnogo poslancev tako malo zanima za davčno reformo. Povsod drugod so bile o tem predmetu dolge in živahne debate. Zakon mora natančno določati, kdaj, kako in kdo mora naznaniti svoje dohodke, sicer se bodo dogajale mnoge nerednosti. Zato nasvetuje dostavek k § 204., da mora tisti napovedati dohodke, ki plačuje več ko 100 gld. direktnih davkov. Ta nasvet ni obveljal, pač pa resolucija, da vlada naredbenim potom natančno določi, katere obresti od dolgov se bodo odštevale od davkodolžnih dohodkov.

Dr. Kronawetter graja odločno napravo takozvanih zaupnikov pri cenitvah ter se poteguje za volilno pravico žensk pri volitvah v komisije.

Posl. Sokol govori proti predlogi, ker besedilo zakona je nejasno, ter nasvetuje, da se vrne odseku. Predlog ne obvelja.

Koncem seje posl. Schlesinger nujno nasvetuje, da se davek od petroleja odpravi, carina od izčiščenega petroleja zniža na 6 gld., od surovega pa zviša na 4 gld. Govornik obširno utemeljuje svoj predlog, katerega je podpisalo 60 poslancev, ter ostro napada hišo Rotšildovo in Standardovo družbo, ki sta v Rusiji in Ameriki za polovico podražili petrolej.

Dr. Suess pobija, dr. Gessmann pa zagovarja nujni predlog, češ, da ga bode proračunski odsek gotovo položil mej akte. Večina je glasovala proti nujnosti.

Posl. dr. Foregger in tovariši predlagajo, naj bi 25 letno oproščenje davkov od poslopij, poškodovanih po potresu, veljalo za vso deželo Kranjsko in južne okraje Stajerske. Ta predlog se izroči davčnemu odseku.

Koncem današnje seje je posl. dr. Kaizl s tovariši iz vseh strank izven koalicije nujno nasvetoval, da mora odsek za volilno reformo poročati do 15. junija.

Po potresu.

O poviševanju stanarine.

Mnogo pritožb dobivamo od občinstva glede poviševanja stanarine v Ljubljani in okolici. Nekateri posestniki malo ali nič poškodovanih hiš porab-

ljajo sedanjo bedo, da strankam povišujejo stanarino. Nam se zdi to ravnanje neprimerno in nekrščansko. Posestniki poškodovanih hiš nimajo za poviševanje stanarine povoda, ker imajo upanje, da bodo dobili odškodnino ali kot dar ali kot brezobrestno posojilo. In še le pozneje, ako bi se ta podpora skazala premajhna, imeli bi pravico iskati po drugih virih za se odškodnino. Ne bode tudi neprimerno, ako se bode dotična komisija ozirala pri delitvi podpor hišnim gospodarjem na to, kako so ti ravnali s svojimi strankami v hiši. Ako si hišni posestnik išče podpore pri strankah s povišanjem stanarine, potem mu ni treba toliko javne podpore. — Posestniki pa, katerih hiše niso poškodovane, pa jako nelepo ravna, ako zato, ker jih je Bog obvaroval nesreče, porabljajo to priliko, da revnejše pritiskajo z večjo stanarino. — Zeleti je torej, da se ta stvar mej hišnimi posestniki in strankami vravna na podlagi krščanske pravičnosti in ljubezni. — Ako imajo ljudje po svetu okrog toliko dejanjskega sočutja z nami, podpirajmo tudi mi drug družega z bratovsko prijaznostjo in prizanesljivostjo.

Darila vsled potresa.

Mestnemu magistratu ljubljanskemu došla so nadalje sledeča darila: Mestno županstvo v Plzinu nadaljnjo zbirko 500 gld.; gospod Andrej Gabršček, tiskar in vrednik v Gorici, četrto zbirko v znesku 349 gld. 40 kr., izkazano v 19. številki „Soče“; gospod Josip Vrbanič v Karlovcu znesek 343 gld. 35 kr. kot čisti dohodek od tamošnjih društev v ta namen prirejenega koncerta; okrajna posojilnica v Ljutomeru 150 gld.; županstvo trga Velenje na Stajerskem zbirko 136 gld.; hrvatsko pevsko društvo „Sloga“ v Iloku kot čisti dohodek v ta namen prirejenega koncerta 60 gld.; občanska beseda „Jaroslav“ v Kojetinu na Moravskem 54 gld.; gospa Katarina Lübek na Dunaju zbirko 36 gld. 35 kr.; gospod J. Lozar, trgovec v Ljubljani, zbirko 25 gld., in sicer so darovale tvrdke: M. Grab & sinovi v Pragi 10 gld., Fleischner & Weighricht na Dunaju 10 gld., Eisler & Fuchs v Mladi Boleslavi 3 gld. in Bernhard Steinhof na Dunaju 2 gld.; vredništvo časopisa „Neues Wiener Tagblatt“ nadaljnjo zbirko 9 gld.; gospod Jakob Ranabauer v Otoku na Hrvatskem zbirko 6 gld.; gospod Josip Gruber, pe-

LISTEK.

Ali je tebi najljubši?

(Poljski spisal Henryk Sienkiewicz.)

V daljini bil je videti temán pas borovcev, pred borovci loka, in sredi bujnega žitnega polja stala je kočja, krita s slamo in mahom. Breze so nad njo klanjale svoje vršičke, na slemenu stal je v gnezdu čap, in pod črešnjami bučalo je v panjevih.

Skozi odprte duri pride potnik na dvor ter dé na pragu stoječi ženi:

»Mir bode tej tihi koči, temu drevju, žitu in vsi okolici, in tebi, mati!«

Gostoljubno ga ona pozdravi in pravi:

»Kruha in mleka ti bodem prinesla, potnik; v tem pa sedi in odpočij, kajti videti je, da prihajaš iz daljnega potovanja.«

»Kakor oni-le čap in lastovka sem potoval, vračam se iz daljne tujine ter prinašam poročila o tvojih otrocih.«

Pri teh besedah se materi vsredotoči cela duša v oči in takoj vpraša potnika:

»Veš li česa o mojem sinu Jasku?«

»Ali je tebi najljubši, da vprašaš najprvo po njem? Glej, jeden tvojih sinov v logih dela s sekiro in spuša mreže v jezera; drugi pase konje na stepi, peva tožne pesni in se ozira v zvezde; tretji lazi po gorah, planinah in gorskih klečeti, gori nočuje z ovci in posluša krokot orlov. K tvojim kolenom vsi hrepené in ti pošiljajo pozdrave.«

»In Jaska?« vpraša skrbna mati.

»Žalostno vest prihranil sem konci. Slabo se godi Jasku: polje mu ne obrodi, na duri trkata beda in glad, v nesreči minevajo mu dnevi in

meseci. Sredi tujcev in v nedostatku pozablja i govor tvoj — pozabi torej i ti nanj, kajti on ni več tvoj . . . pozabi ga! . . .«

Izgovorivši te besede, prime ga žena za roko vede ga v kočjo in v jedilnico, in vzemši hlebec s police, dé:

»Potnik, daj to Jasku!«

Konči razvozlja robec, iz njega vzame leskeč srebrnjak in ga poda potniku rekoč:

»Nisem sama bogata, toda to je za Jasko.«

»Žena!« pravi ginjeno potnik — »mного imaš sinov, in jednemu daš vse. Ali njega bolj ljubiš? Ali je tebi najljubši?«

Ona pa upre vanj svoje tožne oči, zalite s solzami rekoč:

»Blagoslov moj vsem, toda darove temu jedinemu, kajti mati sem, in on je — najubožnejši!«

A. S.

6. 4. M. M.

karški mojster v Opatiji, vnovič 2 vreči kruha; gospod V. Demšar, c. in kr. konzul v Sulini na Rumunskem 104 franke; župni urad v Marijinem Celju 50 gld.; odbor kluba čeških turistov v Brnu 50 gld.; gospod Gregor Lah, župan v Ložu, zbirko 37 gld. 95 kr.; gospod Ivan Hribar, ravnatelj banke „Slavije“ v Ljubljani zbirko 27 gld. 15 kr., in sicer so darovali: gospod profesor Platon A. Kulákovsky v Varšavi 15 rubljev, gospod Václav Janda v Brandyu ob Labi 5 gld. in gospod notar Marko Tuškan v Barilovici 2 gld. 50 kr.; županstvo občine Plešče na Hrvaškem 20 gld.; č. gospod Fran Vypel, župnik v Stari Vasi na Moravskem, v cerkvi nabranih 12 gld. 50 kr.; neimenovan v Oberwölzu 5 gld.; gospod J. Lozar, trgovec v Ljubljani, zbirko 116 gld. 61 kr., katere so darovale sledeče tvrdke: J. Müllerja naslednik v Schönlinde 25 gld., J. H. S. na Dunaju 25 gld., H. Hüttenhof v Barmen 50 mark, Hohlweg & Meyer v Barmen 20 mark, J. Schwarza sinovi na Dunaju 10 gld., Keller & Comp. v Oberleutensdorfu 5 gld., Adelberg & Heller na Dunaju 5 gld. in J. Tsch na Dunaju 5 gld.; administracija časopisa „Narodni Listy“ v Pragi nadaljno zbirko 114 gld. 78 kr.; mestni svet v Jaromeru na Češkem 100 gld.; gospod dr. Dorf-wirt v Riedu kot čisti dohodek po tamošnjem pevskega društva prirejenega koncerta 50 gld. 76 kr.; mestna hranilnica v Kopřivnici 50 gld.; bralno društvo c. kr. rudniških paznikov v Idriji zbirko 41 gld. 29 kr.; župni urad v Čachotinu na Češkem zbirko 40 gld. 50 kr.; gospod Viljem Roellig, c. kr. višji inženir na Dunaju, 30 gld.; mestni svet v Brandyu na Češkem zbirko 26 gld.; županstvo trga Novi Osek 25 gld.; gospod Anton Mazek, gimnazijski ravnatelj v Požegi, zbirko 10 gld. 65 kr.; hranilno in posojilno društvo v Oseku 10 gld.; g. H. Ackermann v Kölnu 15 mark; gospod Miroslav Kellner v Požegi zbirko 4 gld. 70 kr.; gospod J. Hornik na Dunaju zbirko 2 gld. 60 kr.; neimenovan na Dunaju zbirko 1 gld. 75 kr.; tvrdka Cartesio, Curti & Comp. na Reki (po gosp. A. Butcharju v Ljubljani) 2 zaboja makaronov.

Izkaz milih darov,

poslanih knezoškofijstvu ljubljanskemu o priliki potresa za ponesrečence v prosto razpolago.

Anton Ravšl, provizor na Sladki gori na Štajerskem 36 kron; vikar Josip Ferfolja v Gabrijah na Goriškem zbirko 140 kron; župni urad Trofaiach na Štajerskem 20 kron; kurat Josip Meglič v Barbani v Istri 20 kron; župni urad Eisenberg na Moravskem 52 kron; župnija Raduň pri Tropicu 38 kron; župni urad Friedland pri Misteku na Moravskem 114 kron; ekspozit Jurij Drnovšek v Zabnici 120 kron; vredništvo lista „Il Popolo“ v Trstu 9 kron; župnik Ivan Aicher v Eibiswaldu na Štajerskem 30 kron; kapelan Alojzij Pirstinger v Schladingu na Štajerskem 100 kron; župnik Dan. Deutsch v Kokorih na Moravskem zbirko 40 kron; vredništvo „Welscher Zeitung“ v Welsu na Gorenjem Avstrijskem 40 kron; župnik Josip Stáhala v Bonovicah na Moravskem 44 kron; kapelan Frančišek Benda v Ostrovi na Moravskem 130 kron; župnik Leon Hlouch v Štepanovu na Moravskem 10 kron; dekan Kajetan Luschnigg v Knittelfeldu na Štajerskem 60 kron; vikarijatski urad Novake na Goriškem 14 kron; vikar Alojzij Bratina v Lokovcu pri Gorici 24 kron; vikar Frančišek Razpet v Orehku pri Cirknem zbirko 8 kron; župnik Josip Kovačič v Feldbachu na Štajerskem 200 kron; župnija Črmošnjice 60 kron 40 bel.; trgovec Janez Fabjan v Ljubljani 30 kron; neimenovan iz Ljubljane 20 kron; dekan Janez Pospisil v Litenčicah na Moravskem zbirko 48 kron; župni urad Nemški Jesenik na Moravskem 62 kron; samostan Vora u na Štajerskem 200 kron; župnija Oviše 44 kron; župnija Bled 180 kron; župnija Reteče na Gorenjskem 66 kron 10 beličev; župnik Frančišek Jarc v Mirni 100 kron; župnik Alojzij Jerše v Kresnicah 10 kron; župni urad v Slavini 520 kron 20 bel.; župni urad Kor. Bela 160 kron; župnik Ivan Lavrenčič zbirko 104 kron; župnija Bela Peč (Weissenfels) vnovič 20 kron; župljani na Colu 20 kron; župnija Vreme 36 kron; župnija Sela pri Kamniku 40 kron; župnik J. Virant v Mokronogu zbirka 52 kron; dekan F. Kunstelj v Cerknici zbirka 136 kron; župnija Brusnica 22 kron; Babinopolje 37 kron 12 bel.; župnik Rade Vlašič v Prezidu 10 kron; L. R. 10 kron; župnija Dražgoše 63 kron 80 bel.; župnija Železniki 210 kron; župnik Iv. Šafer v Dupljah zbirko 44 kron; župnik Jakob Koritnik na Blokah zbirko 100 kron; župnija Studenec 20 kron; župni urad Breznica 230 kron;

župnija Unec 20 kron; župni urad Sv. Križ pri Litiji 60 kron (30 kron za pogorelee v Toplicah); župnija Zavrce 19 kron 60 bel.; Gora pri Idriji 9 kron 22 bel.; župnik Jakob Frjanič 20 kron; župnija Tržič 260 kron; župnija Logatec 290 kron; župnija Raka znova 20 kron; župni urad v Predoslju 150 kron; župnija Zasp 60 kron; knezoškofijski ordinarijat lavantinski v četrti zbirko 2000 kron, katero so darovale župnije: Mala Nedelja 26 kron 74 bel., Sv. Marko niže Ptuj 14 kron, Sv. Ilj pri Gradišču 46 kron 34 bel., Stari Trg 44 kron, Nazaret 108 kron 44 bel., Kebelj 12 kron, Podgorje 20 kron, Šmartin na Pohorju 14 kron, Artiče 11 kron 40 bel., Slivnica pri Celju 7 kron, Lože 90 kron, Dobrna 33 kron 16 bel., Studenice 31 kron, Žusem 10 kron, Ruše 100 kron, Sv. Ana na Krembergu 72 kron, Zabukovje 26 kron, Sv. Rok za Sotlo 5 kron 64 bel., Belevode 8 kron, Črešnjice 20 kron, Žiče 15 kron 92 bel., Vuhred 13 kron, Gomiljsko 15 kron, Zdole 13 kron 16 bel., Ormož 80 kron, Videm 10 kron, Sv. Peter v Medvedovem selu 8 kron, Sv. Vid pri Ptuj 35 kron 10 bel., Dobova 27 kron 80 beličev, Sv. Ožbalt 12 kron, Zagorje 11 kron, Pišce 40 kron, Brežice 43 kron 88 bel., Reka 16 kron 28 bel., Ptuj 111 kron 46 bel., Zavrče 14 kron, Sv. Anton na Pohorju 30 kron, Zg. Ponikva 3 krone, Kozje 50 kron, Posreda 10 kron 24 bel., Podčetrtek 41 kron, Sv. Vid pri Planini 10 kron, Olimje 14 kron, Dobje 24 kron, Pilštanj 40 kron, Buče 20 kron, Polje 30 kron 16 beličev, Prevorje 20 kron, Planina 10 kron, Celje 194 kron 16 bel., Spodnja Sv. Kungota 16 kron, Sv. Jurij pri Pesnici 11 kron 4 bel., Poličane 64 kron; k temu so darovali bogoslovci v Mariboru 36 kron 8 bel.; profesor Sedlaček 10 kron; župnik Pavel Horvat pri Sv. Joštu 200 kron (zo sorojake kamniškega okraja).

Darila ljubljanskemu pomožnemu odboru za Ljubljano in okolico.

XII. izkaz.

Po I. Mateusche v Trstu 225 gld. 5 kr., Maks Schönherr tukaj 2 gld., Vinko vitez pl. Reizenberg v Lvovu 15 gld., pevsko društvo v Feldkirchnu 60 gld., svet c. kr. avstr. deželnega glavnega mesta Bregence 150 gld., hranilnica v Pakracu 50 gld., Iv. Radakovič v Celju 20 gld., Jos. Karol Stie na Reki 7 gld., Wessels v Recklinghausnu 10 mark je 5 gld. 96 kr., Pavlina Pratsch v Breslavi 15 mark je 8 gld. 94 kr., commune di Mattarello 10 gld., Avgust Slanina, načelnik avstro-ogerske banke v Stanislavi 5 gld., prvi Moravsky pivovar akcijski se sladovnu v Přerově 10 gld., Cassiere del Magistrato Roveredo 3 gld., občanska založna v Jilemnici 100 gld., egersko hranilno in posojilno društvo 10 gld., braunavsko hranilno in podporno društvo 10 gld., Kille & Hampel na Dunaju 25 gld., župnik kozloviški (ob Radhoštu) 20 gld., Spošitelna kral. mesta Nēm. Brod 25 gld., Spošitelna mesta Trebič na Moravě 100 gld., Gabrijela baronica Gall v Građcu 20 gld.; neimenovani 5 mark je 2 gld. 98 kr., prva tovarna za konjak v Tokayu 10 gld., O. Schütz, ces. svetnik v Celovcu 5 gld., M. Leiner-jevi sinovi v Eisenstadtu 10 gld., po Albertu Samassa 115 gld., po Antonu Krisper-ju 140 gld., skupaj 1164 gld. 93 kr., s že izkazano svoto 40.383 gld. 8 kr., skupna svota 41.548 gld. 1 kr.

Češke inženjerje, arhitekta in stavbene mojstre pozivlje „Hlas Národa“, naj gredo v Ljubljano, kjer je zanje dosti posla, zlasti za češke delavce, da se s tem zapreči konkurenca brezvestnih podjetnikov in laških delavcev, ki so povsem dražji nego domači. Deželna vlada lotila se je energično dela ter ukrenila, da se v Ljubljano pozovejo tuji inženjerji in stavitelji, katerim se za poštene cene izroče gradnje in prezidave, ljubljanski mestni zastop je pa sklenil, da se vsem tujim inženjerjem, arhitektom in staviteljem takoj dovoli koncesija za Ljubljano in okolico, kajti v Ljubljani je nad 1000 hiš, ki so vse potrebne poprave. — Temu pozivu odzvala sta se takoj podjetnik B. Bořkovec in arhitekt O. Dvořák, oba iz Prage, dela imata v obilici, dalje zagrebška tvrdka „Pilar, Mally in Bauda“, ki tudi slóve radi svoje solidnosti.

D. M. Polje dne 21. maja. Škoda po potresu je komisijsko ocenjena in v tej občini grozna. Proračunjena samo na gospodarskih poslopih znaša približno 48.240 gld. in sicer: Sneberje 10.555, Zg. Zadobrova 1765, Sp. Zadobrova 1580, Zalog 3025, Podgrad 4160, Laze 2760, Spodnji Kašelj 1610, Zg. Kašelj 3915, Vevče 1600, Studenec 13.000

in Slape 3360 goldinarjev. Da je ta škoda ogromna kažejo številke, ki niso nikakor pretirane, ker se je cenilo jako skromno in to niti vpoštevalo ni, kar se popravi z domačimi močmi. Tem svotam pa niso vštete škode na javnih poslopih, kakor na cerkvah, na župnišču, tovarni in deželni blaznici. Osobito vničene ste župna cerkev, podružnica sv. Andreja v Zgornjem Kašlju in župnišče, v katerem nihče prebivati ne sme od dneva potresa. — Brez posebno izdatne vnaje pomoči si ubogi občani ne bodo mogli popraviti svoje farne cerkve. Revščina in zdiho vanje sta v resnici veliki.

Načela krščansko-socijalne stranke.*)

(Govor kneza Lichtensteina.)

Kedor je leto dnij sem pazljivo opazoval politične dogodke v naši domovini, je moral izpoznati, da se je lotila naša diplomacija pri sveti stolici nekega sicer zaupnega, toda posebno odločnega dela. Z uradne strani se je dalo znamenje in nato je pričelo pred nekaj meseci vse židovsko-framasonsko časopisje najkrepkeje podpirati to diplomatično delo, seveda pa tudi z navadno usiljivostjo je spravljati ob veljavo. To liberalizmov in njemu vdinjanih veljakov delo je hotelo staro že večkrat ponovljeno stvar, naj se sveta Stolica vmešava v avstrijsko notranjo politiko in naj obsodi liberalizmu tako neprilično krščansko-socijalno opozicijsko stranko v slovesni papeževi ali škofovski izjavi. Ogerska vlada je blizu podobno željo izrazila sveti Stolicy glede na ondotno ljudsko stranko. Namen temu delu je bil dvojen: neposreden, bližji in oddaljeneji, mnogo važnejši. Najprej se gre za to, da se politično ohromi avstrijsko duhovstvo, da se mu okrajšajo njegove državljanske pravice. Tisti terorizem, s katerim tlačí liberalna stranka že leta in leta državne občinske in zasebne uradnike, prepovedujoč vsprejetje kandidatur, vodstvo društev, svobodno odkrito besedo v javnih zborih, da celo obisk takih zborov, ji ne zadostuje. Ni ji dovolj, da zapira usta opoziciji izobraženega neduhovnika s tem, da mu škoduje pri karijeri ali da mu kruto uropa kruh.

Naši duhovniki, ki dosedaj niso bili podložni naravnostni oblasti liberalne stranke, bi se imeli odslej udariti z vestno silo, z ukazom duhovske pokorščine. Tako se je nadejal liberalizem, da bo izločil važen, da neobhodno potreben člen v organizaciji krščanskega ljudstva. Veliki, po duhu jedinosti in po omiki, po gorečnosti za božjo čast in po ljubezni do ljudstva jednako sloveč stan, ki se je z drugimi vred slovesno zaprisegel h krščanski družabni preosnovi in zvesto držal to prisego, bi imel biti odzvan, da bi odslej moral brez dela gledati težki osvobojevalni boj, ne da bi ganil z orožjem. Jasno je, da naši stranki provzročuje veliko izgubo, kedor prepoveduje duhovnikom vdeleževati se krščansko-socijalnega gibanja. — Daljni, še mnogo mnogo važnejši namen, ki ga je imel liberalizem pri tem delu v Rimu, je upal s silovito ločitvijo duhovnikov od socijalno preosnovalnega gibanja vzeti temu njegov krščanski značaj, spraviti je na kriva pota in tako pogubiti. Naše ljudstvo bi bilo v zaukazani duhovniški nepristranosti le prelahko videlo brezbržnost za potrebe in krivice in v bodoče bi ne iskalo več svoje rešitve v uporabi krščanskih načel za javno življenje. Krščanstvo, ki jim je dozdej popolnoma po pravici živi izvor vseh gospodarskih, socijalnih, političnih in zakonodajnih oblik, ki se imajo vstvariti, bi jim bilo odslej v najboljšem slučaju kot nekaj častitljiv ostanek prebite zgodovinske dobe, kot svetinja brez čudodelne moči, kot teorija, ki ji manjka praktične uporabe.

Ne pravim sicer, da bi se ta nesreča dogodila v vseh obzirih, vendar pa je liberalizem to name-raval in približno je prav računal.

Vsekako pa se moramo takemu postopanju po pravici čuditi. Stranka, ki je nas, svoje nasprotnike navadno zmerjala z brezdomovinskimi prekogorci (ultramontanci), roma sama preko gora v Rim v raševini — novodoben Tannhäuser. Namestu pa, da bi se tam izpovedala vlastnih grehov, prosi Tannhäuser-liberalizem svetega Očeta, naj tistim naloži pokoro, ki mu ogrenjajo v domovini slast nad nadaljnimi grehi in mu izpodnašajo priložnost k grehu.

*) Pri shodu krščansko-socijalne stranke na Dunaju, dné 17. maja so se tako jasno in odločno pokazali temelji in načela kršč. socijalistov, da morajo zapreti sapo tudi najhujšemu dvomljivcu. Najdovršenejši je bil govor, ki ga je v veselje prijateljev in v poduk nasprotnikov tega gibanja govoril princ Lichtenstein in ga tu v prevodu prinašamo doslovno. Op. vr.

Stranka, ki sili svetega Očeta, naj se nji v prid vmešava v avstrijsko politiko, mu hoče hkrati braniti izvrševanje njegove verske pastirske službe po pooblaščenju na Ogerskem. Noče mu dovoliti, da bi smel vtrjevati ogerske katoličane z opominjevanjem in podukom. Res čuditi se moramo smelosti, s katero hoče liberalna stranka Kristusovega namestnika jedenkrat zlorabljati, naj prestopa meje svoje oblasti, drugič pa motiti v njegovem popolnoma vlastnem delokrogu in s katero ga javno sramoti. Ta neizmerna nedoslednost in predrznost bi se komaj umevala in smelega napada bi morda ne bilo, ako bi ne bile žalostne razmere avstrijskega liberalizma uropale mu zadnji ostanek razsodnosti. Dobro ve, da se mu usodni udarci, ki so ga zadeli na Dunaju, v kratkem obetajo v celi državi; jasno se zaveda, da je povsod mej prebivalstvom izgubil tla. Njegova izkušena, dosedanja politika je izražena v besedah latinskega pesnika: „Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo“. — „Če ne morem nebeščanov omajati, razgibal bom peklenščke“. To načelo mora sedaj obrniti. Petdeset let je vzbujal liberalizem strasti zapeljane množice, predsodke neomikancev in poluomikancev proti svetemu Očetu, proti katoliški cerkvi in sploh proti vsem verskim ustanovam krščanske omike. Tožil je o temnih papeževcih, o sleparjenju ljudstva, o mrtvi roki, ki ovira napredek in obrtno marljivost. Mej tem je pa polnil vedno široke židovske žepe in spravljaj v svojo vrečo kot dobre grižljaje kos za kosom imovine našega ljudstva. Njegovo geslo, njegova umetnost je bila v kratkem ta-le: „Odvrnimo pazljivost oropanih, hujskajmo jih proti oni vzvišeni oblasti, ki se nam noče podati“. — Acheronta move.

Sedaj se je liberalizmu popolnoma izpremenilo na slabše. Iz Aherona se mu nobeden prijateljski ne odzivi, ko kliče vanj. Narobe: Nemaniči brez dedščine ga kolnejo in krčevite pesti tistih se dvigajo, ki so delali in katerim se sedaj zadržuje pravična plača. Liberalizem se mora torej obrniti. Sedaj piše iz družega registra. S hinavskim obrazom stopa pred najvišje posvetne in duhovske oblastnike, sumniči krščansko ljudstvo, ki si je ravno šele iz vlastne moči vstvarilo organizacijo in svari pred nevarnostmi, ki bi jih ta blizu napravljala državi in cerkvi. Papeža in vladarja prosi, naj bi mu v lastno korist pomagali iz klešč. Flectere superos! Posvetnim oblastnikom lahko navajamo vzgled iz domače zgodovine, ki pojasnuje usodo tistih, ki se dade nahujskati od sovražnikov proti naternim zaveznikom.

Ko je kralj ogerski, veliki Matija Korvin umrl, zapustil je svojemu nasledniku Vladislavu, češkemu Jagelloncu kraljestvo, čegar zavrtni podložni so bili ponižani, čegar armade in finance so bile okrepljene. Zvesti vojaki Korvinovi, imenovani črna legija, so bili jedro kraljeve moči, na katere se je jedino mogel zanašati novoizvoljeni vladar. Toda posrečilo se je zlobnim svetovalcem, kralja nalagati, da so ti vojaki nezanesljivi. Zato jih je razorožil in take pomoril. Seveda je bil od tistega hipa kralj vse svoje dni le igrača v rokah svojih vazalov. Prevzetni vazali krone so zasmehovali kraljevo napačno, proti svojim lastnim koristim naperjeno odločnost, rekoč: Kralj Vladislav je tako bojaželjen, da si je sam odsekal z levico svojo desnico.

Glede papeža, namestnika Kristusovega na zemlji pa mi je omeniti, da se je naval, katerega je leto in dan naša diplomacija in vse liberalno časopisje evropsko vprižarjalo v Rimu proti krščansko-socijalni stranki, razbil ob modrosti in kreposti Leona XIII. (Splošno, ponavljajoče se odobravanje, Slava-klici sv. Očetu.) Ni se namreč objavila ona obsodba, katero nam je „N. Fr. Presse“ napovedovala cele mesece vsaki dan ter nje avtentičen obseg v tako raznovrstnih, nasprotujočih si varijantah brzojavno poročala. Sedaj je pač tudi liberalno časopisje resno več ne pričakuje.

Ni nas bilo strah ovreči zoper nas skrivno ovadene lahkomišelnosti in zlobne obtožbe in ker zanjo tudi sence kakega dokaza ni bilo, zato se stvar tudi nič ni preizkušala. Mi te zatožbe poznamo le iz indiskrecij liberalno židovskih časopisov, ki so bile sprožene od oficijozne strani.

Hočemo jih tukaj naštet, ne morda zato, ker bi se nam zdelo vredno jih omenjati, pač pa zato, ker nam dajejo povod jedenkrat jasno, točno in slovesno pred celim svetom pojasniti načela naše stranke. Svesti smo si, da naša stranka od teh načel ni nikoli odstopila v preteklosti in jednako smo si svesti, da jim bo tudi v prihodnje vsikdar ostala zvesta!

Obtožbe, katere je naša diplomacija v Rimu navajala proti nam, so te-le štiri:

1. Mi smo v verskem oziru nekorektni; veljavo sv. Očeta sicer na videz priznavamo, v resnici pa jo malo cenimo in čisto zlorabljamo.

2. Mi preziramo veljavo škofov ter jo celo spodkopujemo.

3. Mi smo sovražniki države in cesarske rodovine.

4. Mi smo socijalni demokratje in nasprotniki zasebnega imetja.

Razven teh štirih malenkostij naša diplomacija v Rimu na nas ni blagovolila najti nič hudega, morda samo še to, da smo v opoziciji, kar se baje ne zлага z dolžnostmi mirnega državljana in pa da pri volitvah liberalizem večidel vselej porazimo, kar seveda nasprotuje vsem človeškim in božjim postavam in je kar naravnost vnebovpijoč greh! — Sedaj pa hočemo po vrsti izmišljijam nasproti postaviti resnico.

Mi smo pred vsem dobri kristjani in katoličani. Nikdo nam ne more dokazati le jedne črke, katero bi bil kdo od nas govoril ali zapisal proti verskim in navedenim naukom naše cerkve ali proti nje bistvu primerni hierarhični disciplini. Pač pa nam mora vsakdo, ki sodi nepristranski, priznati, da je z našimi političnimi uspehi jednako se krepila krščanska zavest v ljudstvu, da se že tudi na zunaj kaže, kako velikanske spremembe v mišljenju so se zvršile na Dunaju, da se cerkve zopet polnijo, da se prebivalci vdeležujejo cerkvenega bogoslužja, vzlasti da se splošno in z veseljem vdeležujejo sprevedov presv. R. Telesa. Mi smo našemu ljudstvu odvzeli strah pred ljudmi, ali bolje strah pred židi in smo je učili, da je ponosno na svojo vero. Mi smo zopet vzpostavili na Dunaju znamenje sv. križa, katero so skozi desetletja naše bojazljive oblasti prepuščale poniževanju in mu končno nedostojno odločile zadnji zapuščeni kot.

Mi radostni tukaj izjavljamo svoje neomejeno in navdušeno zvestobo, udanost in ljubezen vidnemu poglavarju cerkve, namestniku Kristusovemu Leonu XIII. (Nepopisna hvala. Navzoči majajo z ruticami in kličejo slava Leonu XIII.!) Kakor v vseh drugih verskih in navedenih naukih pokorno priznavamo njegovo nezmotljivo pčevniško oblast, tako smo vzlasti pokorni, hvaležno občudujoč ona vzvišena socijalna načela, katera nam je označil v okrožnici „Rerum novarum“. S tem je Leon XIII. krščanski socijalni preosnovi družbe pokazal pot, a jo tudi nastopil in priredil. Katoliška cerkev razširjena povsod obsega ves svet, korenine njene pa segajo v srce vseh narodov. Njena organizacija obsega najširši delokrog in ima najgloblje podlago mej vsemi dušnimi silami, ki vplivajo na človeštvo. Katoliško duhovništvo je hierarhično telo, obsegajoče 100.000 jednako šolanih in jednako mislečih mož pod enotnim vodstvom. Z načrtom socijalne preosnove je tedaj Leon XIII. dal mu ob enem orodje, ki je do cela primerno velikosti načela. Svet pretresajoči ideji, od katere vresničenja je odvisen blagor prihodnjih rodov, je Leon XIII. kot duhovni monarh dal na razpolago svoji armadi, sredstvo nepremagljive dvigalne moči. On je jeden največjih papežev, ker je stoječ na odločilni točki v zgodovini razvoja človeštva pojasnil popolno soglasje krščanskega navedenega zakona s hrepenenjem delavskih vrst po zboljšanju njih gmotnega stanja in izjavil, da le one državne oblasti, vlade in družbe zaslužijo ime krščansko, katere se ob enem potezajo za navedeno in gmotno zboljšanje ljudstva.

Mi bodemo nadalje vsikdar priznavali avtoriteto svojih škofov v njih pastirskem delokrogu ter jim skazovali v tem oziru svojo popolno vdanost; v političnih in gospodarskih vprašanjih pa smo, kakor vsaka druga stranka, do cela neodvisni. Ta neodvisnost nam je neobhodno potrebna, ako hočemo uspešno delovati kot stranka. Nikdar nam ni nedostajalo spoštovanja nasproti višjim pastirjem svojim; uprav zaradi tega prav lahko ovržemo vsaka taka sumničenja, vzlasti pa, ako jih je izcimilo baš isto židovsko-liberalno časopisje, ki že na decenije ponižuje in izpodkopava moč našega episkopata. Quis tulerit Gracchos de seditione quaerentes?

Nič manj bridko se čuti zvesto dunajsko in niževavstrijsko prebivalstvo, ki stoji za nami, razžaljeno, ako se mu očita, češ da mu nedostaje patrijotičnega in dinastičnega duha in mišljenja. Svoje shode in zborovanja vedno zaključujemo z „hoch“-klici na Nj. veličanstvo ter pojoč cesarsko pesem. To se ne godi na videz, to je naravni in najbolj

umestni izraz notranjega prepričanja. Vsak človek, ki ima zdravo pamet in priložnost, občevati z našim vrlim ljudstvom, ve in zna, da je z dušom in telesom udano starodavni habsburški državi, udano svoji staroslavni dinastiji.

Da je Dunaj postal tako krasno in veliko mesto, za to se ima zahvaliti doslednemu razvoju avstrijske državne ideje. Kaj pa bi bila Avstrija brez svoje dinastije? Avstrija je posebno čuden političen stvar; druge države so deloma nastale in životarijo na podlagi jednotnih narodnostnih odnošajev, deloma so jih skovali mogočni vojskovodje, zopet druge združili so skupni kupčijski interesi, tretje pa so nastale vsled svoje geografske lege. Avstrija pa je nastala in se bode, ako Bog da, tudi v bodoče razcvitala po politiki jedne cesarske hiše, ki je modro in pravično tekom mnogih stoletij združila pod svojim žezlom narode, kateri so bili pretrdni, da bi poginili, a vendar sami zase prešibki, da bi si popolno prostost ohranili.

Iz lastnega nagiba trajajoče zveze ne bi bili nikdar sklenili, dasi jim je za njih obstoj in razvoj neobhodno potrebna. Dinastija reprezentuje našo državo, le z njo smo ali pa nas ni. Pač se prepogosto zgodi, da nas pri merodajnih krogih črnijo in grde, in to nas mora peči. Toda mi se ne ližemo in ne vrivamo nikamor. Kedar bo pa preti doma-vini nevarnost — in zdi se mi, da stoji že pred durmi — ko bo nastopil resni čas možatega delovanja, ko bo fraza izgubila moč in veljavo in bo treba žrtvovati življenje in premoženje — takrat bomo mi prvi na bojišču! Cesar se lahkim sream sme na nas zanesti!

Slednjič naj mi bo dovoljeno, da izpregovorim še par besedij o onem abotnem liberalnem sumničanju, kakor da bi mi krščanski socijalisti pripravljali pot socijalni demokraciji. Kako pa potem to, da nas baš ti socijalni demokratje tako srdito črtijo? Če bi nas smatrali samo kot stranko nejasnih in polovičarskih pojmov, bi nam pač ne nasprotovali, temveč še podpirali bi nas. Ravno zaradi tega pa, ker dobro vedó, da mi nikakor ne delamo zanje, ker jih dan v dan skušnja uči, da tisti sloji naroda, katere pridobimo mi, so izgubljeni zanje — uprav zaradi tega nas socijalni demokratje sovražijo tako odkritosrečno. In mi priznamo, da imajo vzrokov dovolj sovražiti nas. Ni ga večjega nasprotnika, kakor je oni mej nami in socijalnimi demokrati! Socijalni demokrati hočejo odpraviti lastninsko pravico bodisi gledé zemljišča, bodisi gledé industrije in obrtnije — vse naj bi bila lastnina vseh ljudi kot celota. Mi krščanski socijalisti pa hočemo tistim, ki so si še iz prejšnjih časov kaj obdržali, t. j. kmetom in rokodelcem, to njih mrvice privatne posesti ohraniti; tistim pa, ki so se vsled neugodnih delavskih razmer pogreznili mej proletarijat, b radi potom skrbnega zakonodajstva pripomogli zopet do osiguranega posestva! Krščansko pravičnost, primerno odškodnino delavcu, ki mu omogoča navedeno domače življenje in pravi napredek — sploh vse ono, kar zahteva enciklika Leona XIII., stavili smo si mi kot svoj cilj.

Kakor smer sama, tako so tudi sredstva, ki služijo socijalni demokraciji, našim diametralno nasprotna. Socijalni demokratje zahtevajo eksproprijacijo — mi varovanje in spoštovanje vsake obstoječe pravice; oni bi radi s silo razdejali človeško družbo — mi jo hočemo preosnovati potem zakonodajstva; oni strmoglavijo za utopijami — naš program pa je tako jase in se tako lahko izvrši, da ga imajo z nami vred tudi druge politične stranke, n. pr. konservativna in nemško-nacionalna, liberalna stranka ga pa vsaj na večer pred splošnimi volitvami prepíše in ga seveda že drugi dan na to pozabi in nezvesto zatajuje.

Menim, da smem skleniti; nadejam se, da sem govoril dovolj jasno. Kar sem govoril, ni bil zagovor, ker mi nismo obtoženci, pač pa pojasnilo naših načel, da se izognemo nesporazumljenju pri tistih, ki so dobre volje. Nikomur ne laskamo, ker ne pričakujemo tuje pomoči, marveč zidamo na vlastno moč. Pridobljeni uspehi nas bodré; zato se trudimo dalje in iščemo novih uspehov. Ne gledamo ne na levo, ne na desno, marveč naravnost, in izpolnjujemo svojo nalogo. Prevzeli smo delo, da poderemo liberalizem, to življenju opasno, policijsko nevarno razvalino; kdor nam pomaga, da jo spravimo v kraj, nam je dobro došel; kdor nas moti, ga brsnemo na stran.

Poslanec Pfeifer o davčni pre-osnovi.

III.

Visoka zbornica! Ko sem bral § 159., prišlo so mi nehoté v spomin besede Sidney Smitha, ki pravi nekako tako-le: „Davek na davek se naklada, dokler ni obdačena vsaka stvarica, ki gre v usta, pokriva telo ali se z nogo tepta, obdači se vse, kar je prijetno videti, slišati, vonjati ali okušati, davki se nalagajo toploti, luči in krajevnim gibanjem, vsakemu predmetu, ki se nahaja na zemlji, v vodi in pod zemljo, kar pride iz inozemstva in je doma, obdačijo se surovine, zdravila, dišave, okrasbe, sol, ki jo potrebuje revež, žebliji, s katerimi se zabije mrtvaška rakev, da še celó vrv, na katerej se hudo-delec obesi, sploh vse, kar je in biva, mora odračunati davek.“

Ni dovolj, da bode moral z davki in dokladi preobloženi obrtnik in kmetovalec poleg dohodninskega in zemljiškega davka plačevati še osebni dohodninski davek, predpisuje še § 159. obdačenje stanarine v njegovi lastni hiši, kakor tudi vseh pridelkov, katere potrebuje pri svojem gospodarstvu in obrtu. Res moram občudovati one ljudske zastopnike, kateri v novem stopnjujočem dohodninskem davku opazajo zlate gradove.

Kaj pa se še vse obdači v smislu tega paragrafa? Obdači se vse, kar povzije kmet. Čemu mora kmet jesti? Radi tega, da obdeluje svoje polje, ker bi sicer nič ne donášalo. Kmetova hrana je torej v ozki zvezi z zmožnostjo doneska njegovega posestva, ta je torej za kmetijstvo neka *conditio sine qua non*, torej neobhodno potrebna izdaja. In ta izdaja naj se torej obdači? Ali je trošek isto kar dohodek?

Splošno se meni, da mora kmetovalec in obrtnik opravljati svoje delo, pri tem pa mora živeti od zraka; potemtakem je njihov položaj veliko slabši, nego kakega sužnja, kajti suženj dobi od svojega gospodarja vsaj vsakdanjo hrano, ako prav ne dobi nikakega zaslužka. O kmetu in obrtniku se meni, da naj živi od zraka, in od tega, kar povzije, mora pa plačevati davek.

Kje tiči torej napaka § 159.? Napaka obstoji v tem, ker ustvarja omenjeni paragraf iz kmeta in obrtnika ter cele njegove rodbine „bele sužnje“, kateri naj poleg tega, da naj ne dobijo za svoje delo nikakega plačila, tudi jesti kaj nimajo. Njegov dohodek se v smislu tega paragrafa vedno povišuje, da se le more višje obdačiti.

Tako obdačenje moram z vso odločnostjo obsoditi, kakor tudi nadležno postopanje pri odmerjevanju dohodninskega davka, katero večkrat družinsko življenje nadleguje in je težje prenašati, kakor davki sami. V deželah, kjer pridelujejo vino, spada vino k neobhodni domači uporabi in ta izdaja je gotovo potrebna, ker brez tega se ne pridelava vino.

Omenjati moram na tem mestu zgodovinski dogodek, ki je morda za naš slučaj precej poučljiv in pomenljiv. Spominjam se, ko se je po nesrečni vojski leta 1859 vpeljalo obdačenje takozvane domače pijače in žalostnih nasledkov, ki so se pokazali v nekaterih krajih Štajerske. Nastali so vsled tega prepiri in neredi, ki so prisilili, da so morali opustiti ta davek radi njegovega zopernega značaja. Po mojem mnenju morali bi se pri določevanju čistega dohodka v pošteb jemati vsi stroški, bodi si v denarju ali v naturalijah, katere izdaja kmetovalec za vsakdanje potrebe svoje družine.

Kar jaz smatram za stroške, to so paragrafu 159. dohodki, ki se imajo obdačiti; kakor se zdi, namerava se po tem potu zemljiški davek vedno bolj višati, kakor se je to godilo pri pridobitnem in potem pa seveda milost deliti z zniževanjem.

Vsled tega predlagam, da se opusté pri § 159. besede: „kakor tudi vrednost gospodarstvu potrebnih izdelkov“, itd. do „pristojnih naturalnih dohodkov“. Nasprotno pa bi se moral vsprejeti, ako bi se prvo odklonilo, kot nova alineja 3 v § 160. sledeči določave: „Vrednost za lastno gospodarstvo in lastni obrt potrebnih izdelkov.“

Pri § 159. dovolil bi si staviti še jeden dostavek, kot alineja 3, ki je po mojem mnenju sam po sebi umeven. Ta se namreč tiče onih vinogradov, katere je razdjala trtna uš in so je na novo zasadili, ter uživajo v smislu zakona z dne 15. junija 1890 desetletno prostost zemljiškega davka; vsled tega pa si smemo misliti, da se oproste tudi vsakega drugega davka.

Zato stavim sledeči predlog (bere): Ravno tako naj se oprosti čisti dohodek znova zasajenih vino-

gradov, ki uživajo po zakonu z dne 15. junija 1890 prostost zemljiškega davka, za čas te oprostitve tudi osebnega dohodninskega davka.

Ker gotovo pričakujem, da bo odobrila vlada in zbornica ta res oziravredni predlog, navedem še nekaj razlogov glede predlogov, katere sem omenjal v zadnji seji in ki določajo nekaj olajšav glede slabih letin.

(Konec slódi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. maja.

Celjska gimnazija. Neki dunajski list poroča: V soboto popoldne se je sošla parlamentarna komisija, da se posvetoje o postavitvi za Celje. Obravnave s slovenskimi poslanci v tem oziru niso imele vspeha. Slovenci vstrajajo pri svoji zahtevi in vladni obljubi in bi le tedaj odnehali, ko bi vlada namesto celjske dovolila dve drugi slovenski gimnaziji. Navzoči so bili tudi ministerski predsednik knež Windischgrätz, naučni minister vitez Madeyski in slovenski poslanec Robič. Kakor stvar stoji, bodeta poljski in Hohenwartov klub glasovala za postavko celjsko, katero vlada še vedno vzdržuje; levica ostane v manjšini. Graška „Tagespost“ dostavlja temu: Levica stoji na razpotju med koalicijo in simpatijami nemškega prebivalstva; volitev ni težka. Na shodu v Celovcu dne 18. t. m. je poslanec dr. Rainer na neko interpelacijo odgovoril, da bode nemška levica sicer glasovala proti celjski gimnaziji, toda nobenih posledic ne izvajala, če se dovoli, ker to gimnazijo je Slovincem obljubil še prejšnji naučni minister. Volivci nekda s tem odgovorom niso bili zadovoljni.

Delegacije. Nižje-avstrijski državni poslanci, ki niso člani levece, so včeraj sklenili, da levici prepuščejo eden mandat v delegacijah; kandidat krščanskih socialistov je dr. Pattai, protiliberalnih nemških nacionalistov Polzhofer. Poljski klub je že izvolil delegate. Zanimivo je, da sta propadla grof Hompesch in Henzel, ker sta glasovala v delegacijah za večje vojaške potrebe, kakor jih je celó vojni minister zahteval. Poljski delegati so po večini konservativci.

Volitev dunajskega župana se bode vršila koncem meseca. Nemški liberalci, ki imajo še vedno večino, hočejo na vsak način zabraniti izvolitev dr. Luegerja. Po statutu mora kandidat dobiti vsaj 70 glasov, antisemitov pa je 64. Ti so računali, da dobe na svojo stran 6 divjakov, a ti so jo popihali: Dolainski je odložil mandat, dr. Billing in Wimberger sta šla na odpust, Gfrorner pa je izjavil, da vsled želje svojih volilcev ne more glasovati za Luegerja. Liberalna klika nagaja gotovo ne na korist občine. Če torej Lueger ne bode izvoljen, bode mestni zbor razpuščen, potem pa od srca želimo, da antisemitje pošteno razdrobe liberalne kujavee.

Finance v Srbiji. Bivši srbski finančni minister Petrović je te dni odgovarjal liberalnemu časnikarju (od N. Fr. Pr.), kakšne so denarne razmere v Srbiji. Srbija ima, kakor je znano, že zelo veliko dolga in poleg tega še vsako leto primanjkljaj. Židje, ki imajo svoje groše v srbskih papirjih, so se jeli tresti, kaj bo z njimi, vzlasti ker se je po listih javno zatrjevalo, da preti Srbiji kant. Minister Petrović je dejal v tem oziru, da so samo nekateri neizkušeni, manj izobraženi ljudje sprožili misel, naj ustavi Srbija izplačevanje obrestij svojih dolgov, ali naj vsaj zmanjša kupone. Resni možje na to ne mislijo. Prvi vzrok temu, da ni misliti na kak kant, je ta, da je Srbija gospodarsko dovolj trdna. Za svoje potrebe potrebuje 65 milijonov fr. in l. 1894, ko ni bilo posebno ugodno, je imela gotovih dohodkov 60 milijonov; torej sme brez skrbi gledati v prihodnost. Drugič bi bil kant iz političnih vzrokov jako nespameten. Srbija ima svojo narodno nalogo, da se razširi v Macedoniji in Stari Srbiji. Nevarna tekmovalka Bolgarija bi prvi hip, ko bi Srbija napovedala kant, brez boja zmagala. Srbija bi se torej v tem slučaju odpovedala svoji narodni nalogi. Tretjič bi pa izgubila Srbija s kantom v vsem omikanem svetu zaupanje in spoštovanje. Gospodarsko življenje bi se popolnoma uničilo. — Treba je samo reda in stalnosti v upravi in državno gospodarstvo bi bilo kmalu odpravljeno. — Te misli je napravil Petrović, če sploh zasluži — ime mislij. O kakem finančnem načrtu ni žugnil besedice, zakaj če kaka stvar ne bo rešila drobčkine balkanske države, je gotovo ne bo rešila velikoumna sanjarija o Veliki Srbiji.

Razgled po slovanskem svetu.

Plitvička jezera.

Iz Zagreba.

Kranjska ima svoj „kinč nebeški“ namreč Bleško jezero, Koroška, Vrbsko in druge planinske dežele vsaka svoj raj, s katerim se ponaša in kamor vabi vsako leto tujce na zdravljenje v gorskem zraku. Tudi hrvatska ima tak kinč, ki je bil pa dc nedavnej pozabljen in skrit, kajti preveč je oddaljen od železniške zveze. Še domači niso semkaj zahajali, a kako že tujci. To so namreč naša krasna Plitvička jezera, katerih je kar trinajst v zvezi jeden z drugim in iz katerih odteka reka Korana, ki se v Karlovcu izliva v Kolpo. Kdor je videl ta krasna jezera, ni se mogel načuditi prirodni lepoti tega kraja. Vendar se pa do najnovejšega časa naš svet ni zanimal za te prirodne krasote in še le od leta 1888, ko je cesarična Štefanija obiskala ta kraj, začela so jezera bolj sloveti. Nekaj premožnih posestnikov je tukaj postavilo nekoliko letnjakov, ali pravo urejenje vse okolice se je začelo še le letošnje spomladi, odkar se je lani osnovalo društvo za polepševanje Plitvičkih jezer. Večidel okolice so parcerilirali ter parcele prodali za grajenje letnjakov, a na najlepšem kraju se zida zdaj velika gostilna za turiste. Ker je nade, da bode ves ta kraj v kratkem ob poletnem času naseljen, potrebno je poskrbeti tudi za se. V dveh sosednjih mestih se nahajajo samo pravoslavne cerkve. Zategadelj se je pred nedavnim zbrala v to svrhu skupščina ter si izvolila odbor, kateremu bodi naloga, da se zbere čim več prinosov za katoliško cerkvico v tem divnem kraju. Nade je za to dosta, kajti na čelu društvu je sam nadškof dr. Posilović. Prinosi se že zbirajo in tudi načrt za cerkvico je izdelan. Da smo na Hrvatskem tako srečni, kakor drugi narodi, da gospodarimo sami v svoji zemlji, zdavnej bi bili ti kraji znani pa tudi bogastvo njihovo upotrebljeno, namreč les, ki tukaj gnije po nepristopnih šumah. Morda se nam tudi ta želja kdaj izpolni, tako hitro pa gotovo ne kakor mislimo, če tudi bi bila železnica iz Senja na Bihač od velike gospodarske važnosti, kakor sem že „Slovincu“ nekolikokrat omenil. Od Bihača mogla bi se železnica podaljšati do Bosenskega Novega ter bi tako ta nepristopni kraj bil zvezan z morjem in z Bosno in ostalo Hrvatsko po železnici Novi Sisek in Banjaluka. Dokler se pa ta železnica ne sezida, vozili se bomo le na voze do našega kinča Plitvičkih jezer.

Cerkveni letopis.

Misijon na Tratu.

Veliko duhovno veselje priredil je tratarskim faranom preč. g. župnik Frančišek Petrović. Ob njegovem prihodu na Trato bilo je sto let, odkar je bila Trata postala samostojna fara, zatoraj ni čuda, da je skrbni gospod župnik začel gledati, kako bi to stoletnico kar najdostojneje obhajati zamogel. Začel je vsestransko prenavljati in popravljati v cerkvi in župnišču, a venec vsem popravam hotel je postaviti s tem, da je oskrbel svojim faranom sv. misijon. To prelepo slovesnost vodili so znani gg. očetje misijonarji sv. Vincencija Pavla iz Ljubljane. Dne 4. t. m. dospeli so čč. gg. Karol Heidrich, Urban Nežmah in Jožef Navinšek na Trato in še isti dan popoldne začelo se je sveto opravilo z mladino, katera je drugi dan slovesno pristopila k mizi Gosposdevi.

Nato se je začelo sv. opravilo za odrasčene. Ne bodem vam obširneje popisoval te slovesnosti, le toliko rečem, da nobena druga pobožnost našega slovenskega ljudstva tako nase ne vleče, kakor sv. misijon. In kako tudi ne? Vsaj preč. gg. očetje s svojimi temeljitimi in gorečimi govori srca svojih poslušalcev tako rekoč nase privežejo in četudi je letos poljsko delo precej zaostalo, vendar so ljudje trumoma prihajali od blizu in daleč, tako, da je bila prostorna cerkev vedno polna. Veselo oznanjali so v petek zvonovi splošno opravo ter daleč na okrog oznanjevali duhovno veselje tratarske fare. Prelepo je bilo videti pri skupnem sv. obhajilu nad 1400 obhajancev. Če je pa bila že prej udeležba velikanska, kaj naj pa rečem od sklepnega dne? V nedeljo, dne 12. t. m. bila je zelena Trata od ljudstva res kar črna. Od vseh strani prihitele so trume ljudstva in pričakovati je bilo lepe, velikanske procesije. Le žal, nebo ni kazalo prijaznega lica. Precej rezki grom, kateri se je zaslišal kmalo po poludnevju, nas je plašil, da bi se procesija ne mogla vršiti, a hvala Bogu, črnosivi oblaki so se raztepli in ljubko solnce nam je zasijalo. Točno ob 3. uri blagoslovil

je voditelj sv. misijonu, preč. g. Karol Heidrich sv. misijonski križ, katerega so dvignili in v slovesni procesiji nosili domači mladenci. Ta procesija postavila je venec vsej slovesnosti, kajti bila je zares veličastna. Glasno moleč sv. rožni venec šla je najpreje nešteta truma možakov, za temi dolga vrsta ovenčanih deklic s šolsko mladino z gorečimi svečami v rokah, za temi prelepi misijonski križ, za križem pa duhovščina. Procesijo vodil je domači g. župnik, a slovesnost poviševati prihiteli so bili gg. sosedje iz Lučin, Leskovice in Stare Oselice. Sv. misijonski križ postavili so na to v župni cerkvi. Bog daj, da bi presv. rečnja kri Izveličarjeva premnogim po tem misijonskem križu celila duhovne rane!

Presrčna bodi zahvala blagim gospodom očetom za ves njihov obili trud, a srčna pa tudi hvala domačemu preč. gospodu župniku Frančišku Petroviču, kateri je oskrbel svojim faranom te lepe dneve duhovnega veselja. Lepše bi stoletnice svoje fare ne bil zamogel obhajati.

Naj pripomnim, da je misijonski križ, kakor tudi mnoge druge naredbe, izmed katerih naj omenim le lepo izdelano prižnico, delo domačega umetnika, tratarskega farana gosp. Jožefa Subica, katerega smemo tukaj za jednake izdelke prav toplo priporočati.

Jeden kras je pa cerkvi še izostati moral, če tudi je bilo misliti, da bode mnogo pripomogel k povzdigi slovesnosti; to so nove orglje, katere izdelujeta brata Zupana v Kamni Gorici, a žal še niso bile dovršene, vendar pa je poveljevalo vso pobožnost lepo petje pod vodstvom č. g. semeniškega duhovna Antona Cadeža.

Slovstvo.

Uredništvu „Slovenca“ došle nove knjige:

Knjižnica za mladino 4. snopič „Dragoljubci“. Izdaje in vreduje And. Gabršček v Gorici. Cena 20 kr.

Brélljan, list mladeži, broj 5, tečaj 10. Ureduje Ljudevit Tomšič. Naklade tiskare Antun Scholz v Zagrebu.

Slovansky obzor, časopis politický, poučný a zábavný. Majitel, vydavatel a redaktor Karel Wolf v Olomouci, Ročník I. číslo 8.

Matice Slovanská. Sborník povídek a statí slovanských. Majitel, vydavatel a redaktor Karol Wolf v Olomouci. Ročník III. číslo 2.

Abbé C. Fouard. Svatý Pavel a jeho apostolské cesty. Sešit 4. Cena 50 kr. Přeložil knez Jan. Ev. Hulakovský. Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba v Praze.

Bible a nejnovější objevy v Palestině, Egyptě a Assyrii. Sešit 2. Cena 10 kr. Sepsal F. Vigauroux, ředitel semináře sv. Sulpicia v Paříži. Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba v Praze.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. maja.

(Vdanostna izjava papeževemu zastopniku Agliardiju na Dunaju.) Odbor katoliško političnega društva v Ljubljani je odposlal papeževemu nunciju na Dunaju brzojavko, v kateri izraža svoje sožalje nad neosnovanimi napadi na njegovo osebo in na njegovo poslovanje in svojo neomejeno udanost do svete stolice in papeža Leona XIII.

(Darovi.) Blagi Slovenci v Aleksandriji so nam za oškodovane po potresu po č. gosp. P. Hubertu Rant-u poslali 269 $\frac{1}{2}$ frankov z nastopnim pismom: Zalujoči s svojimi rojaki ob nesreči, koja je zadela domovino, pošiljajo tukajšnji Slovenci in Slovenke za Ljubljano in sosednje občine sledeče darove v skupnem znesku 269 $\frac{1}{2}$ frankov: Gosp. Ant. Leban, tovarnar in posestnik, 25 frankov; g. Janez Fernus, urar, 25 frankov; g. Ludmila Gianola, trgovčeva soproga, 12 $\frac{1}{2}$ frankov; Abdalla Hissi, uradnik, 50 pr. 5 frankov; Nežica Musič 20 frankov; Viktorija Dalli, posestnica, 5 frankov; Katarina Morosini, soproga pomorskega kapetana, 10 frankov; Katarina Slokar 25 frankov; Ursič 12 $\frac{1}{2}$ frankov; Josipina Kafol 7 $\frac{1}{2}$ frankov; Kat. Klemenčič 7 $\frac{1}{2}$ frankov; Neimenovan 10 frankov; Ana Mozetič 6 frankov; Ivanka Budihna 5 frankov; Marija Kosta 5 frankov; Kat. Soldat 5 frankov; Marija Kavčič 5 frankov; 22 oseb je darovalo po 2 $\frac{1}{2}$ frankov; več oseb skupno 16 fr. — Avstrijci, živeči tu, snujejo menda odbor za nabiranje milodarov. Dal Bog, da bi se z obilnimi in hitrimi podporami na skoro zacelila rana, zadana našemu že itak mnogo skušanemu narodu.

(Celovski državni poslanec dr. pl. Rainer) je poročal zadnjo soboto 18. t. m. Celovečanom pri shodu „Communalvereina“ o „svojem“ delovanju v drž. zboru. Poročilo je bilo gostobesedno in prav koalicijsko-liberalno. Ko je končal, ga je precej volilcev interpeliralo tudi o stvareh, ki poslancu baš niso bile prijetne in o katerih je malo nerad in — nejasno odgovarjal. Dr. J. Lemiš ga je interpeliral o celjskem vprašanju, vprašujoč kaj bode ukrenil v tem on in pa klub združene leveice, in ali bode levica izstopila iz koalicije, oziroma posl. Rainer iz kluba, če propade v tej stvari. Posl. Rainer na to odgovarja, da bo levica na vsak način glasovala proti celjski gimnaziji. Če pa propadejo, vendar zavoljo tega ni treba izstopiti iz koalicije, ker je bila celjska gimnazija obljubljena že prej. Tudi se ne zaveže, da izstopi iz kluba združene leveice, če propadejo levičarji pri glasovanju. — S tem odgovorom je bil Lemiš zadovoljen, oziroma nacionalci ga bodo gotovo pošteno izkoriščali v svoji borbi proti liberalcem, češ, da so le ti preomahljivi v narodnih stvareh. — Shod je izrekel ob koncu posl. Rainerju običajno zahvalo, kateri navzoči njegovi nasprotniki niso ugovarjali.

(Mogočen „bauernbund“-ar — izginil!) Iz Celoveca: Izginil je pred tednom fužinski vodja Janez Kušej v Vetrinji (pri baronu Morot-tu), zapustivši precej veliko dolgov. Pobegli vodja bil je hud nemškutar in namestnik načelnika pri „bauernbundu“-u, načelnik podružnice c. kr. kmet. družbe, itd. — Res čudno je na Koroškem: z vso silo nam vsiljujejo nemškutarijo v šoli in uradu, a jeden veliki nemškutar za drugim gre — rakom žvižgat!

(Od Sv. Duha na Dolenjskem.) Od vseh strani dobivate, gosp. vrednik, dopise o naslednjih potresa. Doslej se nisem oglasil, a sedaj izjavljam, da naša cerkev je pač čudovito ohranjena, nepokvarjena kljub „lepemu vetru“ in izjav nevesčakov, da je naša še ne povsem dozidana cerkev „novozidana podrtina“. Sploh ni v vsej župniji najmanjše škode. Hvala Bogu!

(Cerkvena umetnost.) Prijatelje cerkvene umetnosti opozarjamo na zanimiv altarni načrt, ki je videti v izložnem oknu „katoliške bukvarne“ v Ljubljani. Namenjen je altar za farno cerkev trga Aigen na Zgornjem Avstrijskem, spadajočo pod opatijo Schlägl. Narejen bo iz kamna in polihromovane kovine; arhitektonični deli bodo iz marmorja, figuralni pa iz peščenca. Naročil ga je za omenjeno cerkev neki tovarnar in bode stal 10.000 gld.

(„Lesni črv.“) V gozde med Lašičami in Ribnico se je v nenavadnej množini naselil „črv“, ki podira jelovje bodisi mlado ali staro. Najprej so rekognoscirali gozde različni mešetarji, za njimi so prinesli kupci denarja, v gostilnah se je naredila in zalila kupčija, sedaj pa so prišli tesači z žago in sekiro. Plenkača poje našim gozdom smrtno pesem. Gozd nam daje denar in zaslužek, brez gozda smo reveži. Les ima sedaj res visoko ceno, in marsikateri gospodar se polakomni denarja, ker ne pomisli, da ima denar polzek rep, da pojde za lesom skoraj tudi denar. Čudno pa je, da smejo nekateri (tudi če jim ni treba) posekati vse, med tem ko nekateri revnejši, ki bi si radi plačali dolgove, smejo prodati le nad 30 cm. debeline. — To vse skupaj je tudi košček socialnega vprašanja.

(S Koroškega), dne 21. t. m.: Velikonemški nacionalci in prusjarkarji so imeli minolo nedeljo, dne 19. t. m., velik shod na „Plemič-dvoru“ pri Launsdorfu. Lovili so kmete za vstop k Schönererjevemu „Bund deutscher Landwirte in der Ostmark“. Zbrani so bili razni ultranemški veljaki, na čelu jim pl. Schönerer. Ali je bil tudi župnik pl. Zucco-Cucagna zraven, mi še ni znano. Schönerer je posebno robato udrihal po „klerikalcih“. — Dne 23. t. m. pričnejo na Vrbskem jezeru voziti s parniki. — Katoliško delavsko društvo (nemško) so ustanovili v St. Lenartu v labudski dolini. To je drugo kršč. delavsko društvo na Koroškem.

(Životopis nadvojvode Albrehta.) Zaloga F. Tempskega v Pragi se pripravlja izdati pokojnega nadvojvode Albrehta životopis, ki ima namen, živ spomin na pokojnega feldmaršala obdržati v srcih dozorevajoče mladine. Ta knjiga je v prvi vrsti namenjena srednjim šolam in njim vzporejenim učnim zavodom, na drugi strani pa tudi določena kot prava ljudska knjiga vzbujati patrijotično mišljenje v najširših krajih. Sp še jo vpokojeni oberst Karl pl. Duncker, ki je svoje dni sestavil tudi popularni životopis feldmaršala Radetzkega; s podobami pa knjigo okraši znani slikar in bivši avstrijski častnik

Felician baron Myrbach v Parizu. Ker je avstrijsko naučno ministerstvo izprožilo misel izdati to knjigo, sta Njegova c. in kr. visokost nadvojvoda Friderik, kakor tudi državno vojne ministerstvo dovolila uporabo arhivaličnih virov, kar jih jima je na razpolaganje.

(Odbor „Sloge“ v Gorici) je dne 20. t. m. vsprejel resolucijo, v kateri izreka v imenu goriških Slovencev užaljenost in ogorčenost radi znanega razžaljenja apost. nuncija monsign. Agliardija. Ob enem izreka odbor svoje češčenje nunciju ter zvestobo in udanost sv. apostolskemu sedežu. Podobno resolucijo je odposlala tudi župnikovina Šempas. Slišimo pa, da še mnogo enakih resolucij pride iz Goriškega na Dunaj.

(Plinove cevi) polagajo, pričnši pri Francotovi hiši v Kravji dolini, poleg nove Franc Josipove mestne vojašnice, mimo kapelice na Friškovecu, dalje dobi že davno zaželeno plinovo razsvetljavo sv. Martina cesta in se napelje tudi v bolnico za silo za sv. Krištofom.

(Samomeri.) V Celovecu se je dne 19. t. m. vstrelil s svojo službeno puško 30letni Illic Stefanovič, kateremu se je bilo zmešalo. Živel je še nekaj ur. — Med Vrbo-Podravljani je dne 15. t. m. vlak prevozil dimnikarja J. Molin, ki se je bil vrgel na progo in obležal na mestu mrtve.

Društva.

(Rudeči križ.) Deželno pomočno društvo Rudečega križa za Kranjsko je imelo 17. t. m. svoj vsled potresa odloženi občni zbor pod predsedstvom 1. podpredsednika ces. svetnika Ivana Murnika. V svojem nagovoru se spominja predsednik smrti Nj. c. in kr. visokostij presvitlih nadvojvodov Viljema in Albrehta, ter poroča o delovanju društva l. 1894 kakor tudi o delovanju istega in avstrijske družbe Rudečega križa povodom potresne katastrofe v Ljubljani. Posebno povdarja zadnjo navzočnost Nj. Veličanstva presvitlega cesarja Frančiška Jožefa I., ki je v tej žalostni priliki s svojim prihodom v Ljubljano uprav osrečil in osrčil bedno prebivalstvo in omenja, da je Nj. Veličanstvo blagovolilo Rudečemu križu za dosedaj storjeno najmlostiveje izraziti zahvalo in priznanje. Zvezno vodstvo je na prošnjo društvenega predsedništva odločilo 25 barak za deželno bolnico. Doslej jih je došlo že 24 in te je društvo Rudečega križa izročilo deželni bolnici v porabo. Društvo mora zahvaliti v prvi vrsti za ta človekoljuben čin zveznega predsednika prevzvišenega grofa Falkenhayna, ki je tudi z zveznim tajnikom 2 krat v Ljubljano prišel, da pospešuje društveno pomočno delovanje. Društvo Rudečega križa dalo je oskrbništvu deželna bolnice proti naknadnemu odobrenju zveznega vodstva vozove za prepeljavanje bolnikov; in slednje je bolnici tudi prepustilo 25 zabojev za prevažanje jedil in 5 kopelnih oprav. Poročilo in računski zaključek za leto 1894 se brez razgovora odobrita. Število zavodov, ki se imajo v vojnem času oživitvoriti, se ni pomnožilo, pač pa odpade ponudba za oskrbovanje 4 ranjenih častnikov vsled smrti ponudnika. Kranjska hranilnica darovala je 300 gld. in deželni zbor 100 gld. za društvene namene. Društvo je štelo koncem leta 1894 3 častne, 220 rednih in 3 podporne ude. Društveno premoženje znaša 22.896 gld. 57 kr. v gotovini in vrednostnih papirjih; povišalo se je to društveno leto za 1142 gld. 26 kr. Upravní stroški so znašali 300 gld. 97 kr., podpore se je izdalo 20 gld., za obvezila 144 gld. 96 kr. in centralnemu zakladu se je poslalo 153 gld. 92 kr. Za poškodovance po potresu je društvo Rudečega križa za Kranjsko darovalo 1400 gld. Podružnice štejejo 545 udov in imajo 5.608 gld. 52 kr. premoženja. 50% donesek glavnemu društvu je vplačalo 11 podružnic v skupnem znesku 306 gld. 05 kr. Pri volitvi odbora so bili voljeni dosedanjí odborniki in sicer za glavno društvo: gg. dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški, dr. Emil Bock, Jakob Cik, župan Peter Grasselli, stotnik Vincenc Hübschmann, vladni svetnik dr. Fr. Keesbacher, bankir Emerik Mayer, ces. svetnik Ivan Murnik, dež. nad-sod. svetnik Henrik Sajje in kanonik Andrej Zamejic. Za podružnice: gg. Albin Achtsehn, Fran Doberlet, ces. svetnik Ferdinand Mahr, Gabrijel Piccoli in dr. Josip Stare. Pregledovalcem računov so bili zopet izvoljeni gg.: c. kr. računski nadsvetnik Viktor Colloretto, Karol Karinger in drž. poslanec Josip Kušar in njih namestnikom gg.: Anton Klein in Josip Lozar. Občni zbor izrekel je zahvalo zveznemu vodstvu in njega predsedniku prevzvišenemu grofu Falkenhaynu ter ob enem predsednika pooblastil, da to zahvalo zveznemu zboru na primeren način naznani. Nadalje se izreka zahvala kranjskemu deželnemu zboru, kranjski hranilnici in vsem onim, ki blagodejno podpirajo društvo. Ko je na predlog g. Kleina občni zbor izrekel končno še zahvalo 1. podpredsedniku Ivanu Murniku za njegova trudoljubiva požrtvovalna delovanja, je predsednik zborovanje zaključil.

(Vabilo) na shod, katerega napravi podružnica sv. Cirila in Metoda za Tolsti Vrh in okolico v nedeljo dne 26. maja 1895, ob 1/3. uri popoldne, v gostilni gosp. Jos. Kurteu-a p. d. Sitar-ja

na Brodu pri Spodnjem Dravogradu po tem le sporedu: 1. Pozdrav in govor o namenu društva. 2. Govor o verski in narodni šoli. 3. Gospodarski govor. 4. Razni govori in nasveti ter prosta zabava. K obilni udeležbi vabi načelnštvo.

(Vabilo) h koncertu, katerega priredi „Bratno društvo na Bledu“, dne 26. maja t. l. v toplici „Hotel Luisenbad“ na korist po potresu poškodovanim s prijaznim sodelovanjem gospe Marije dr. Klimek-ove in gg.: Razinger, Maier, Pianekci, Rozman. Vspored. 1. A. Foerster: „Naše gore“, mešan zbor. 2. A. Rubinstein: a) „Zjutraj“, b) „Bliži se rosa“, poje g. A. Razinger, na glasoviru spremlja g. Josip Maier. 3. P. H. Sattner: „Po zimi iz šole“, mešan zbor. 4. A. Foerster: „Pesem pojdi milo-glasu“, četverospjev — pojó: gg. A. Razinger, Rus, Pianekci, Jos. Maier. 5. Eisenhut: „V naravi“, moški zbor. 6. A. Nedved: „Venec slovanskih narodnih pesmi“, mešan zbor, na glasoviru spremlja gospa M. dr. Klimekova. — Pevci in pevke nastopijo v narodni noši. — Vstopnina: sedeži 1.—5. vrste 1 gld., od 6. vrste dalje 60 kr., stojišča 30 kr. Preplačila se hvaležno sprejemajo. K obilni vdeležbi najljubneje vabi odbor.

(Pevsko društvo v Šturju) priredi prihodnjo nedeljo dne 26. maja t. l. javno veselico na krasnem prostorišču g. Ivana Sapla v prid sobratom našim, vsled strašnega potresa prizadetim v Ljubljani in okolici. — Vspored: 1. Nagovor. 2. Volarič: „Kviško bratje“, moški zbor. 3. Sattner: „Opomin k petju“, mešani zbor. 4. Volarič: „Ti osrečiti jo hoi“, moški zbor. 5. Sattner: „Studentček“, mešani zbor. 6. Volarič: „Pomladanska“, moški zbor. 7. Kücken: „Barcarola“, dvospjev s spremljevanjem glasbila. 8. Igra: Vit. J. Bleiweis-Trsteniški: „Bob iz Kranja“. — Začetek točno ob 4. uri popoldne, na to prosta zabava s petjem moškega in mešanega pevskega zbora Šturskega. — Vstopnina 20 kr., sedež 30 kr. — Z ozirom na blagi namen se preplačila hvaležno sprejemajo. — K obilni udeležbi najljubneje vabi odbor.

(Občni zbor „Glasbene Matice“.) Opozarjamo še jedenkrat društvenike na izvanredni občni zbor, ki se vrši v svrhu sklepanja o gradnji novega poslopja namesto po potresu razrušene društvene hiše v soboto, dne 25. t. m., ob 6. uri zvečer v prostorih ljubljanske čitalnice.

(Posojilnica v Kanalu.) Društvo „Zveza slovenskih posojilnic“ v Celju vabi s tem k ustanovnemu občenemu zboru posojilnice v Kanalu, ki bo v soboto dne 1. junija t. l., ob 2. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Razgovor o pravilih, 2. pristop združnikov, 3. volitev načelstva in nadzorstva. — Društvo bo zastopal društveni nadzornik gospod Ivan Lapajne iz Krškega. — Zborovanje se bo vršilo v prostorih občinske hiše. Odbor „Zveze slov. posojilnic“.

Narodno gospodarstvo.

Ali so Raiffeisenove posojilnice boljše od drugih. *)

(Dalje.)

Na Nemškem je skoraj vsaka Raiffeisenova posojilnica osnovala tako gospodarsko zadrugo ali konsumno društvo. Do jeseni lanskega leta se je šteló vže 1200 taci gospodarskih zadrug. Ta društva imajo svojo zvezo, katera ima svoj sedež v Neuwiedu ob Renu. Vsako leto naroči za posamezne gospodarske zadruge za mnogo milijonov mark umetnih gnojil, semena, krmskih snovij, itd.

Kaj pa store posojilnice osnovane po Schulze-Deliszchevih načelih za gospodarske namene? Leta 1893 je imelo 14 posojilnic na Kranjskem 30.952 gld. čistega dobička. Tu pa tam je katera dovolila kak desetak za domačo ljudsko šolo ali za domače gasilno društvo. Za gospodarske namene pa ni, kakor znano niti jedna kaj dovolila.

3. Raiffeisenove posojilnice imajo majhno okrožje, navadno so ustanovljene samo za jedno občino ali pa za jedno župnijo. Radi tega načelstvo prav dobro pozna razmere slehernega združnika; ve koliko mu je zaupati, koliko je posojila vreden in potreben, zamore ga nadzorovati, če izposojeni denar prav obrača itd. Te posojilnice posojujejo večidel na osobni kredit, kar je le tedaj mogoče, če načelstvo dobro pozna dolžnika in poroka. Na deželi je sploh osobni kredit še premalo razvit. V mestih dobi lahko kupec tisoče na osobni kredit; bolj zanesljivi in bolj zaupanja vredni kmetovalci si pa mora v sili pomagati z dragocenim hipotekarnim kreditom ali se pa mora zateči k oduhom. Ako bi Raiffeisenove posojilnice drugoga ne dosegle, kakor da bodo kmetovalčev osobni kredit povzdignile, bodo mnogo storile. Druge posojilnice posojujejo res tudi na osobni kredit, toda samo takim združnikom, ki bivajo na sedežu posojilnice. Oddaljeni so pa le redkokedaj tako srečni, da bi do-

bili kaj na osobni kredit in to raditega, ker jih načelstvo ne pozna.

4. Pri Raiffeisenovih posojilnicah se dovoljujejo posojila na daljše obroke, celó do 10 let.

Kmetovalec dobi navadno v jeseni kaj več denarja za svoje pridelke. Ako vzame na posodo po zimi, mu ne pomaga dosti posojilo, katero se mu je dovolilo n. pr. samo za tri mesece. Posojila na kratke obroke so umestna samo pri kupčevalcih in obrtnikih. Zato pa pripravijo posojilnice, ki dovoljujejo posojila samo za nekaj mesecev, kmetovalca v veliko zadrego. Mesto da bi mu pomagala, ga prisilijo, da se zateče k oduhu, da zamore glavnico vrniti, zlasti še ako je podpisal menico. In na menice kaj rade posojujejo nekatere posojilnice. Nekdo je rekel: „Znanje kmetovalcev o meničnem pravu naj obstoji v sklepu, ne podpiši nikoli nobene menice.“ Menica za kmetovalca ni primerna. Pri Raiffeisenovih posojilnicah so menice načeloma izključene. Pa saj jim tudi ni treba rabiti menic, ker smejo rabiti za dolžna pisma ravno tak kolek, kakor za menice.

5. Raiffeisenove posojilnice se opirajo na male in srednje posestnike in skušajo takim pomagati.

Deleži so majhni, dostikrat samo 1 gld. Delež torej ni osira pristopne. Več deležev ne more nihče imeti. Pri taci posojilnicah se ne more razviti nekako denarno plemstvo ali tako imenovano magnatstvo. Vsi združarji imajo jednako pravico, vsak samo po jeden glas. Obresti se ali čisto nič ne obrestujejo ali pa nesejo samo toliko, kakor vloge. Mastnih dividend ni torej pričakovati pri teh posojilnicah.

Kako vse drugače je to pri drugih posojilnicah! Deleži so včasih po 100 gld. Jeden sme imeti po več deležev in kolikor deležev ima, toliko ima glasov. Naj pride tudi 50 navadnih združnikov, ki imajo po jeden delež, k občenemu zboru, vendar jih preglasujejo trije denarni mogotci, ki imajo n. pr. po 20 deležev. Ali ni to pravi plutokratizem v malem! Pri tako velikih deležih skušajo bogatini promet posojilnice kolikor mogoče povečati; ponujajo denar dostikrat takim, ki ga niti ne potrebujejo, da bi bilo le več dobička. Zalostna skušnja nas uči, da so radi taci kapitalistični načel mnoge slovenske posojilnice postale torišče nekaterih denarnih mogotcev, ki so tako rekoč nepremagljivi v svoji trdnjavi. (Konec slédi.)

Telegrami.

Dunaj, 21. maja. Componist Franc Suppé je umrl.

Trst, 21. maja. Pri današnjih deželno-zborskih volitvah v Poreču, Kopru, Montoni, Piranu, Čresu in Buzetu bili so izvoljeni razun jednega italijanski kandidatje.

Pazin, 21. maja. Pri današnjih deželno-zborskih volitvah za okraje Pazin, Albano in Plomin je izvoljen italijanski kandidat dr. Constantini, hrvatski protikandidat je ostal v manjšini.

Budimpešta, 21. maja. „Polit. Corr.“ poroča, da je izvoljen grof Andrassy predsednikom in Koloman Szell podpredsednikom ogerskih delegacij.

Spoletto, 21. maja. Včeraj zvečer se je čutil tukaj močen potres; kaznjensko poslopje je precej poškodovano, zasebna poslopja pa niso veliko trpela.

Pariz, 21. maja. Ministerski svet je sklenil od zbornice zahtevati kredit, da postavi povodom 25letnice vojske leta 1870 v tej vojski padlim vojakom v Parizu spomenik.

Peking, 21. maja. Kitajski cesar je odpoklical včeraj vse vojaške in civilne uradnike z governernjem na čelu iz otoka Formoze.

Vlaknena obleka iz surove svile

gld. 8.65 do 42.75 blago za popolno obleko — tussor in in shantung-Pongees — istotako črna, bela in barvena **Hennebergova svila** od 35 kr. do gld. 14.65 meter — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damast itd. (okolu 240 raznih kakovostij in 2000 raznih barv, vzorcev itd.), poštnine in carine prosto na dom. Vzorec z obratno priliko. V Švicu dvojna poštarina. (45 5-4 3)

Tovarne za svilo G. Henneberg
(o. in kr. dvorni založnik), **Curth.**

Umrli so:

V hiralnici:

20. maja. Elizabeta Čečnovar, delavka, 54 let, Kravja dolina 11, mrtvičnost hrbtnenjaše.

V bolnišnici:

19. maja. Marija Zorec, delavka, 32 let, jetika. — Andrej Koptak, pisarovec, 39 let, jetika. — Marija Stopar, gostija, 70 let, plućnica.

20. maja. Franc Cepariš, gostaoč, 67 let, vodenica.

Tržne cene v Ljubljani

dné 22. maja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st. . . .	7 56	Špeh povojen, kgr. .	— 64
Rež, „	6 30	Surovo maslo, „ . .	— 80
Ječmen, „	6 40	Jajce, jedno „ . . .	— 2
Oves, „	7 —	Mleko, liter „ . . .	— 10
Ajda, „	6 80	Goveje meso, kgr. .	— 64
Proso, „	7 50	Telečje „	— 62
Koruza, „	8 —	Svinjsko „	— 66
Krompir, „	2 50	Koštrunovo „	— 40
Leča, hktl. „	11 —	Piščanec „	— 50
Grah, „	10 —	Golob „	— 22
Fizol, „	12 —	Šeno, 100 kgr. . . .	1 78
Maslo, kgr.	— 90	Slama, 100 „	1 60
Mast, „	— 66	Drva trda, 4 kub.m. .	7 20
Špeh svež, „	— 56	„ mehka, 4 „	5 —

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokričina na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
21. u. jut.	730.3	12.6	sl. svzh.	oblačno	5.6
21. u. pop.	730.5	17.0	sl. szap.	„	dež
21. u. zveč.	730.1	16.5	sl. zapad	„	

Srednja temperatura 15.4°, za 0.3° pod normalom.

V pojasnilo.

Katastrofa, katera je zadela Ljubljano, je hkrati premenila položaj stavbenih podjetnikov. Nastalo je, kakor je naravno, veliko pomanjkanje delavskih sil, vsled česar so se te tudi izdatno podražile. V svrhu skupnega postopanja vsaj v začetku in da bi se po nepotrebnih konkurenciji ne povišale cene nejednakomerno, je g. **Viljem Treo** povabil vse ljubljanske stavbene mojstre, mej njimi tudi slavno „kranjsko stavbinsko družbo“, zastopano po nje ravnatelju g. **Maksu Krennerju** in stavbinskem mojstru g. **A. Wolfu**, ter g. **F. Faleschinija** in g. **Jaromira Hanusch-a** na pogovor, pri katerem so se o navzočnosti vseh povabljenecv ustno dogovorile splošne cene.

S tem se še ni sklenil nikak **kartel**, najmanj pa kartel z nereelno tendenco; vse izjave, iz katerih bi se dalo sklepati na zlorabo dotičnih imen, so torej do cela neosnovane.

Tudi podpisane izjavljata, da ne pripadata k nobenemu kartelu in da bodeta, ker so se razmere v tem premenile, računala po cenah, primernih razmeram in konkurenciji.

Podpisane si štejeva v dolžnost, to posniti pred javnostjo, ker sva si v svesti, da se nama ničesar ne more očitati, obžalovati je le, da ta zavest ni tako splošna, kakor bi bilo treba v očigled napadom na vsa domača stavbinska podjetja.

V Ljubljani, dné 17. maja 1895.

Adolf Tönnies,

mestni stavbeni mojster in solastnik tvrdke Tönnies.

Filip Supančič,

stavbeni podjetnik. 333 3-3

Stanovanje

z eno sobo in stanovanje s kuhinjo in dvema sobama je dobiti v **Bohinjski Bistrici**. Več izve se pri **Valentinu Kos-u**, klobučarju v istem kraju, na katerega naj se vprašanja blagohotno stavijo. Postreže se tudi s fotografijo hiše. Tu pozve se tudi še za druga stanovanja. 349 (2-1)

Podpisani prodam

347 1-1

10 oraloj hojevega gozda za poseko

in sicer od 10 palcev naprej. Gozd je blizu postaje **Ortnek**.

Jakob Malnar,

posestnik.

Hudi Konec, postaja Ortnek.

Fran Stare, sobni slikar,
v Ljubljani, Breg št. 20
priporoča se v izvrševanje
vseh v dekoracijsko-slikarsko stroko
spadajočih del 230 267-
z zagotovilom okusno-modernega dela proti zmerni ceni.

Išče se
občinski tajnik,
ki ima v kratkem nastopiti službo. — Več iz pri-
jaznosti pové vredništvo „Slovenca“. 346 3-1

Išče se
organist in cerkvenik.
Služba v denarju nad 200 gid., stanovanje
prosto. Rokodelce, posebno krojač, ima prednost. Na-
stopiti je takoj.
Ponudbe sprejema uredništvo tega tista, ki
tudi iz prijaznosti posreduje. 334 3-3

**Vsi stroji za kmetijstvo,
vinarstvo in moštarstvo!**

IG. HELLER, Dunaj,
2/2 Praterstrasse 49. 182 15-4

**Kašelj odpravite z uporabo slovečih
Kaiser-jevih 594 23-22
prsni bonbonov**
kateri najbolje učinkujejo proti kašlju, hripavosti,
prehlajenju in zasliženju in so najcenejši.
V zavrtkih po 20 kr. dobivajo se v lekarni Vilj.
Mayerja „pri zlatem jelenu“ v Ljubljani, Marijin trg.

Ana Rupnik,
izdelovalka umetnih cvetlic,
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 13,
priporoča se prečistiti duhovščini v izdelovanje
vsakovrstnih
šopkov za na altarje in sveče,
vencev za bandera in druge
cerkvene slovesnosti,
kakor tudi
popolne oprave pri novih mašah
po primerni ceni. 316 3-2

Priporočen od poliklinične direktorije.
Uporablja se proti dušljivemu kašlju, bo-
lezni v grlu, v prsih in proti otročjim
bolezni.
Konjaka sladni izvleček
Neutrpen za prebolele.
Dobiva se v vseh boljših lekarnah in dro-
guerijah. 590 52-49
Tovarna konjak-sladnega izvlečka
v Leipniku.

Leopold Tratnik
prej M. Schreiner,
pasar in zlatar,
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27,
priporoča prečistiti duhovščini, cerkvenim predstoj-
nikom in slav. občinstvu svojo
najstarejšo in najboljše urejeno delavnico
za izdelovanje različne
cerkvene posode in orodja.
Vsakotero naročilo izvrši kar možno hitro na-
tatančno po cerkvenih pravilih in lepih vzorcih v
raznih slogih. — Na željo prečast. in spošt. naroč-
nikov pošlje načrte ali že izgotovljene predmete rad
vsakomur na ogled.
Staro blago popravi, prenovi, pozlati, posrebrni
in poniklja po najnižji ceni. 661 52-21
Krasno in umetno izvršene predmete imam v za-
logi na Sv. Petra cesti št. 23, katere naj si blago-
volijo prečast. gospodje prilično ogledati.

1895
Vozni red
železničnih prog
na slovenskem ozemlju:
Ljubljana-Dunaj; Ljubljana-Trst; Sv. Peter-Reka;
Nabrežina-Gorica; Zidan most-Zagreb; Celje-Velenje;
Spielfeld-Radgona-Ljutomer.
Ljubljana-Trbiž-Dunaj; Ljubljana-Novo mesto-Straža;
Ljubljana-Kočevje; Ljubljana-Kamnik
dobiva se
komad po 10 kr.
v Katol. Bukvarni in
Katol. Tiskarni ter
pri H. Ničmanu.

Glasovire
prodaja in izposoja
za Dunaj in v provincije
A. Thierfelder, Dunaj, 7/3 Burgg. 71.
Največja zaloga
glasovirov, pianinov in harmonijev.
Prodaja za gotovo in na obroke. — Najemščina nizka.

Najboljše, svetovno
črnilo za čevlje!
Kdor hoče imeti svoje
obuvalo lepo temno-črno se
lesketajoče in si je želi
ohraniti trpežno, kupi naj
edino le
Fernolendtovo
črnilo za čevlje
c. kr. dež. priv. to-
varne. ustanov.
leta 1835 na Dunaji.
Povsod v zalogi.
Radi pre mnogih malovrednih ponarejanj pazi naj
se natančno na moje ime: **St. Fernolendt.**
Priporočam tudi ličilo za čevlje, snov za ohr-
nitev usnja, univerzalno nepremočno mazilo. Vsako-
vrstne tinte, svitla naravna crme za svitlo usnjato
obuvalo in pisarni pečatni vosek. 10 52-10

Pomladni Glasi
posvečeni slovenski mladini.
Uredil in založil
Frančišek Finžgar.
Krasna mladinska knjižica!
5. zvezek.
Cena vezanim 35 kr., broširanim 25 kr.
— Po pošti 5 kr. več.
Dobivajo se v semenišču pri Fr. Finžgarju,
v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, pa pri Jan.
Krajcu v Novem Mestu in pri D. Hribarju
v Celji. — Tudi se lahko še dobi II., III. in
IV. zvezek.
Lepo darilo otrokom ob raznih prilikah!

C. kr. priv. zavarovalna družba
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ
v Trstu
(ustanovljena leta 1838)
vsprejema z najkulantnejšimi pogoji zavarovanja proti škodam,
ki jih napravijo ogenj, strela in razpok, dalje proti škodam na
odpadkih najemnine vsled požara in razpoka, potem zavarov-
vanje proti nevarnostim pri prevažanju po vodi in po
suhem, in zavarovanje za življenje v najrazličnejših kombi-
nacijah, kakor: kapitalov in rent, plačilnih še pri življenju ali po
smrti zavarovanja, otroških dot itd.
Zastopstva c. kr. priv. Riunione Adriatica di Sicurtà sprejemajo
tudi zavarovanja proti toči na račun
družbe za zavarovanje proti toči in za pozavarovanje „MERIDIONALE“ v Trstu.
c. kr. priv. „RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ“
na Dunaju
v lastni hiši družbe, I., Weiburggasse. 360 12-12
Zastopstva v vseh glavnih mestih in večjih krajih Avstro-Ogerske.

Stavbeno podjetništvo in tehniški biró
Inž. B. Boškovec
in arhitekt 309 10-5
O. Dvořák
v Ljubljani (Hôtel „pri slonu“)
prevzema vsa prezidavanja, poprave in izvršitev novih stavb
zagotavljajoč najtočnejše in solidno delo po nizki nekarteli-
rani ceni. Izdeluje tudi vse v inženirsko in arhitektsko
stroko spadajoče stavbene načrte v najkrajšem času.
Menjalnica bančnega zavoda
Schelhammer & Schattera
Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Franja Meršol

naznanja slav. p. n. občinstvu, da se njena 337 3-3

prodajalnica

nahaja do daljšega na

Mestnem trgu šte. 18

v hiši gospoda Franc Schanteljna, in sicer v do-
zadni prodajalnici zlatarja gosp. Tambornino,
in se najtoplejše priporoča za mnogobrojna naročila in obisk.

Fr. Čuden

urar v Ljubljani, na Mestnem trgu nasproti rotovžu

priporoča največje in najzibornejše svoje zalogo najraznovrstnejših

švicarskih zlatih in srebrnih žepnih ur,
stenskih in ur s stojalom, budilnikov,
zlatnino in srebrnino ud. ud.

po zdatno znižani ceni.

A. Vidiš krasno uro, katera točno
in zanesljivo kaže?
B. Ah, res presenetljivo! Kje si
jo neki kupil in koliko velja?
A. Pri znanem urarju Čudnu v
Ljubljani za res čudovito ceno.
B. Takej idiva, omislil si tudi jaz
podobno uro.

Radi velike nesreče, katero je povzročil grozni
potres, ni skoro nobene kupčije, torej je prav ugodna
prilika za prav ceno nakupovanje.

V ceniku zaznamovane cene znižal
sem za 10%.

V prav obilno nakupovanje se priporočam naj-
uljudneje.

Ceniki se zastoj razpošiljajo.

Edina zaloga biciklov in raznih pri-
strojev za vozarenje slovite tvrde Iv. Puch
v Gradcu. 285 7

Preselitev knjigoveznice in priporočilo.

Preč. duhovščini in sl. občinstvu uljudno naznanjam, da sem radi
zrušenja hiše na sv. Petra cesti moral izprazniti delavniške prostore, ter
sem si zgradil, da morem nadaljevati knjigoveški obrt,

barako v Knafljevih ulicah
nasproti muzeju. 350 5-1

Priporočam se osobito v tem žalostnem času v naročila, katera
bodem vestno in po ceni izvršil.

Velespoštovanjem

Fr. Dežman,
knjigovez.

Najvišje pismo priznanje Nj. c. in kr. Visokosti prejasne
gospé prestolonaslednice - vdove

nadvojvodinje Štefanije.

Kapljice za zobe

odlikovane

lekarne Piccoli, pri angelju

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Kapljice kanjene na pavolo in dejane v votel zob takoj
olajšajo bolečine. 588 50-28

Stekleničica 20 kr.

Konjski cvet

(pomnoženi restitucijski tok)

steklenica 1 gld., 5 steklenic 4 gld.

rabi se za drgnjenje v krepilo konjskih udov. Ta
cvet, mnogo let po iz-
kušanih živinozdrav-
nikih in od praktič-
nih poljedelcev pri-
znan kot krepljen,
lajša otrplost
konjskih udov ter
služi v krepilo pred
in v restitucijo (očiš-
čenje) po kakem
trudapolnem delu.

Skušena redilna štupa za živino,

za konje rogato živino, ovce, prašiče i. t. d.

Rabi se skoro 40 let
z najboljšim vspe-
hom večinoma po
hlevih, ako živinče
nemore jesti; zbolj-
šuje mleko.

Zametek z rabilnim
navodom vred velja

50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

priporoča in razpošilja na vse strani s prvo pošto

lekarnar

113 14

Ubald pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.

Filijala v Ljubljani

zagrebskega podjetništva

Pilar, Mally in Bauda
arhitekt, inženjerji in stavbinski mojstri.

Tehniški birô: Truberjeve ulice šte. 1,
poleg sv. Jakoba mostu.

Poslovni čas za ustne dogovore od 2—3. ure pop.

Prevzemanje in izvršitev vsakovrstnih projek-
tov, načrtov, proračunov. Izvrševanje

prezidavanj, novih stavb

in sploh vseh stavbinskih del. 344 3-2

Dunajska borza.

Dne 22. maja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 35 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 35 "
Avstrijska zlata renta 4%	123 " 35 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 50 "
Ogerska zlata renta 4%	123 " 25 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 05 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1077 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	397 " 50 "
London vista	123 " 10 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 " 65 "
20 mark	11 " 92 "
20 frankov (napoleonador)	9 " 67, " "
Italijanski bankovci	46 " 20 "
C. kr. cekini	5 " 72 "

Dne 21. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	163 " 25 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	199 " 75 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 75 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	149 " 50 "
Dunavske vravnave srečke 5%	131 " 50 "
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	109 " 25 "
Posojilo goriškega mesta	111 " 25 "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " 25 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 96 "
Prireditetne obveznice državne železnice	224 " — "
" " južne železnice 3%	171 " — "
" " južne železnice 5%	133 " 25 "
" " dolenskih železnice 4%	99 " — "

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	71 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	73 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	54 " — "
Ljubljanske srečke	23 " 60 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	171 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3630 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	555 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	99 " 25 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	80 " — "
Montanska družba avstr. plan.	85 " 60 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	168 " 50 "
Papirnih rubljev 100	132 " — "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izkrebanju
najmanjšega dobitka.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

PRIPOROČILNA NAZNANILA

domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj cenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Fr. Petrič
v Ljubljani,
Špitalske ulice

priporoča veliko svojo zalogo vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obleke

vlasti domačega in brskega sukna, razno volneno blago za ženska oblačila, rumburško platno, ceŕr, tkanino, vsakovrstno hlače-vino, vao podlogo in potrebnice za krojače, dalje svilnate, piketaste, platnene in bombažaste

= glavne in žepne rute. =

Izborna, trpežno ŕrno sukno za duhovniške obleke, talarje, haveloke itd.

Ostanki najraznovrstnejšega blaga so v veliki izberi po zelo znižani ceni na razpolago.

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode

v Ljubljani, Poljska cesta
št. 8, pol. Alojzjevišča

priporoča se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najnatančnejše izdelovanje

**monštrano, oltorijev, ke-
lihov, tabernakeljev,
svečnikov, lestencev,
križev itd.**

iz najboljšje kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

GABRIJEL OZELJ

tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 19

se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko spadajočih predmetov, kakor: garnitur, divanov, žimnatih in modrocev na peresih itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po najnižji ceni — Ponudi se tudi v tapetiranje in dekoriranje dvoran in sob, ktere tudi špalira. Osobito se priporoča za delo na deželi.

Josip Rebek preje Ahčin
ključavničar

v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13

priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in p.n. občinstvu v vsakovrstna stavbinska ključarska dela. Izdeluje trpežno izdelana štedilna ognjišča, ima v zalogi ključe iz aluminija. Posebej se se priporoča v izdelovanje cerkvenih spominkov in nagrobnih ograj. Zaloga in napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov. Delo trpežno in natančno, cene nizke.

Franc Pavšner

krojač v Ljubljani nasproti gimnaziji

se priporoča prečast. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke
in sl. občinstvu v naročila na izvrševanje civilne obleke po poljubnem kroju zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče, voščene zvite in med priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu

OROSLAV DOLENEC

svečar in lektor, trgovca z medom in voskom v Ljubljani, Gledališčne ulice št. 10.

Dobiva se tudi med v satovji, pitane in medenina prav po nizki ceni. Zaloga in prodaja izvrstnega brinja in brinjevca, medenega žganja, lastnega izdelka. Kupuje med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek in suho satovje.

BRATA EBERL, črkoslikarja

tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov v Ljubljani za frančiškansko cerkvi.

Mojstra pleskarja c. kr. državne c. kr. priv. južne železnice priporočata se preč. duhovščini in sl. občinstvu v vsa v njih stroko vstevajoča se dela v mestu in na deželi. Delo izvršujeta povsem vzgledno po najnižji ceni. Prekupcem priporočata oljnat barve v ploščevinastih posicah. Največja zaloga karbolina, masčobe za konjska kopita in usnje.

Anton Belec-a

delalnica kleparskih, ključarskih in kovno-Specialist tiskarskih del Specialist v št. Vidu nad Ljubljano

za kritje zvonikov in raznih streh; za izdelovanje železnih vzdanih štedilnih ognjišč. Cerkevne svetilnice so na izbero v različnih velikostih in oblikah.

Friderik Pauer

pek

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 50

priporoča slavnem. občinstvu vsakovrsten, trikrat na dan svež

kruh in razno pecivo.

V Ljubljani le na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen

kruh, fino namizno in sladščiarsko pecivo

iz različne moke po nizki ceni. — Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago. — Priporoča se za naročila ob priložnostih, svatovščinah, imendnih in raznih slovesnostih.

FR. TOMEČ

pozlatar v Ljubljani, Strelške ulice št. 14

se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v izvršitev vseh pozlatarskih del in prenavljanja altarjev, tabernakeljev, križevih potov, podob svetnikov itd. zagotavljajoč zanesljivo delo in nizko ceno.

HENRIK ZADNIKAR

izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 17.

priporoča preč. duhovščini vzgledno svojo zalogo cerkvene posode, svečnikov, lestencev, svetilnic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršeni. Vsprejema tudi naročila na nove predmete ter prenavlja stare, obrabljene. Delo pošteno iz zanesljive kovine po nizki ceni.

FRANC VELKAVERH

sedlar in jermenar v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 34

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini in osobito kmetijskim gospodarjem svoje vzgledno izvršene sedlarske in jermenarske proizvode in sicer: vsakovrstna sedla, konjsko opravo, biče itd. itd. Vsprejema tudi vsa naročila in poprave ter je izvrši po prav nizki ceni.

Franjo Toman

podobar in pozlatar, Križevniški trg 1, Ljubljana

se priporoča preč. duhovščini za izdelovanje cerkvenih in sobnih del po nizki ceni in priznano natančni izvršitvi. V zalogi ima sv. razpela, okvire (Goldleisten), slike, cefe, kroglice za vrvi itd.

Karol Hinterlechner

čevljarski mojster v Ljubljani

Francovo nabrežje št. 23

priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo mnogo let na istem mestu poslujočo čevljarsko obrtnijo zagotavljajoč pošteno, trajno delo in delu primerno ceno.

Drag. Matkovič

brivec in vljasuljar

v Ljubljani, Stolni trg št. 11

se priporoča v najtanjše izvrševanje vseh v brivsko in vljasuljarsko obrt spadajočih del. Postrežba je uljudna in vsestranski pozorna.

Lorenc Blaznik

v Ljubljani, Stari trg št. 12

priporoča sl. občinstvu in prečastiti duhovščini svojo izborna

— zaloga galanterijskega blaga — po najnižji ceni od 6 kr. in višje.

Zaloga in prodaja smodek in raznega tobaka.

JERNEJ ČERMELJ

trgovina z južnim sadjem in zelenjadj v Ljubljani, Semenišče (za vodo)

priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo bogato zalogo vsega v gospodinjstvo spadajočega blaga po najnižji ceni.

Lekarna Piccoli

„pri angelu“

v Ljubljani, Dunajska cesta

Zaloga

najboljših medikamentov.

Dežnike

in

solnčnike

v

največji izberi

priporoča

L. MIKUSCH, Ljubljana, Mestni trg 15.

Alojzij Erjavec pr. Zor

čevljar — Ljubljana, čeljarske ulice 3

se priporoča prečastiti duhovščini in sl. občinstvu v naročevanje

raznovrstnega obutala

katero izvršuje od najprilprostejšega do najfinejšega, iz zanesljivega blaga prav trpežno in cenó.

Franco Bončar

pleskarski mojster, v Ljubljani, Rimska cesta 9

se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v mestu in na deželi v vsa v pleskarsko obrt spadajoča dela, osobito pri novih stavbah, katera izvršuje zanesljivo in cenó. Prenaavlja tudi obrabljene predmete.

IVAN ŠTRUKELJ

slikar v Ljubljani

— na Dunajski cesti št. 7 —

se priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu v vsa slikarska dela.

Bodisi dekorativna, cerkevna ali fina sobna slikarska naročila izvršuje najnatančnejše. Na razpolago so krasni kolonirani vzorci od najprilprostejšega do najfinejšega. Osobito razna cerkevna dela izvršil je vže večkrat v popolno zadovoljnost naročnikov. Cene dokaj nizke.

Mej dobrimi stvarmi najboljša

je kemično čisti zdravilstveni

kranjski liker

iz planinskih zelišč

J. Klauerja v Ljubljani „pri voglu“ pr. Škofijo

Ta specialiteta prve vrste

glede dobre in vplivanja na prebavne organe se dobiva pri izdelovaltelju in v vseh boljših specerijah in v kavarnah.

Aleksander Götzl

podobar in pozlatar v Ljubljani

Glediške ulice št. 8

opozarja preč. duhovščino in sl. občinstvo na svojo izborna urejeno podobarsko in pozlatarsko delavnico v kateri izvršuje vsa dela natančno in cenó. Obrisi na razpolago.

Filip Fajdiga

mizar in založnik
pohištva

v Ljubljani

Slonove ulice št. 50

pozarja preč. duhovščino in sl. občinstvo na izborna zalogo

**najraznovrstnejšega
pohištva**

izdelanega natančno iz dobro osušenega, trpežnega, mehkega ali trdega lesa.

Izvršuje tudi naročila na vsakovrstno

hišno opravo

po nizki ceni.

Ilustrovani ceniki so na razpolago.

**Največja in najcenejša
tvornica stolov in klopj**

za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča, vrtove, kopelišča, zaveze itd. itd.

Andreja Boucona

v Ljubljani,

Dunajska cesta 7, II. dvorišče

iz trdega lesa, poliran v orehovi barvi, velja samo

Stol

Fr. Breskvar pr. Šverljuga

knjigovez v Ljubljani

Stolni trg 6 (poleg Katoliške Bukvarne)

se priporoča prečast. duhovščini in slavn. občinstvu v vezavo vsakovrstnih knjig. Vsprejme tudi knjigovezna galanterijska dela; vse po najnižji ceni.

IGNAC ČAMERNIK, kamnosek

v Ljubljani, Poljske ulice 49

priporoča preč. duhovščini zalogo raznovrstnih nagrobnih spomenikov, prevzema in izvršuje vsa cerkevna umetna in stavbena kamnoseška dela po najnižji ceni.

Spoštovanim svojim naročnikom in cenj. odjemalcem uljudno

naznanjam,

da sem vsled potresa prisiljen izprazniti prodajalnične prostore v kresijskem poslopji v Špitalski ulici.

Za svojo

manufakturno trgovino

postavil sem

na Kongresnem trgu

dovelj prostorno leseno poslopje, kjer si bodem uredil prodajalnico in potrebna skladišča; ondi bodem **kot doslej posloval** do poprave oziroma novozidave kresijskega poslopja.

Pričetek poslovanja v novem poslopju ter preselitev svojega

bančnega in menjalnega zavoda

na Dunajsko cesto

(poslopje dr. Moschéta)

prijavil bom pravočasno primernim potem.

Vsa domnevanja, da sem primoran vsled potresa oziroma da mislim opustiti svojo trgovino in zavod, odnosno da mislim likvidirati, **so gole izmišljotine torej neresnična.**

Zahvaljujem se iskreno za doslej v najobilnejši meri mojim zavodom izkazano zaupanje in naklonjenost ter prosim, da mi blagovolé isto ohraniti tudi v bodoče; jaz pa se bodem kot doslej trudil, vsestranski popolnoma ustreči.

Ljubljana, 17. maja 1895.

Velespoštovanjem

J. C. Mayer.